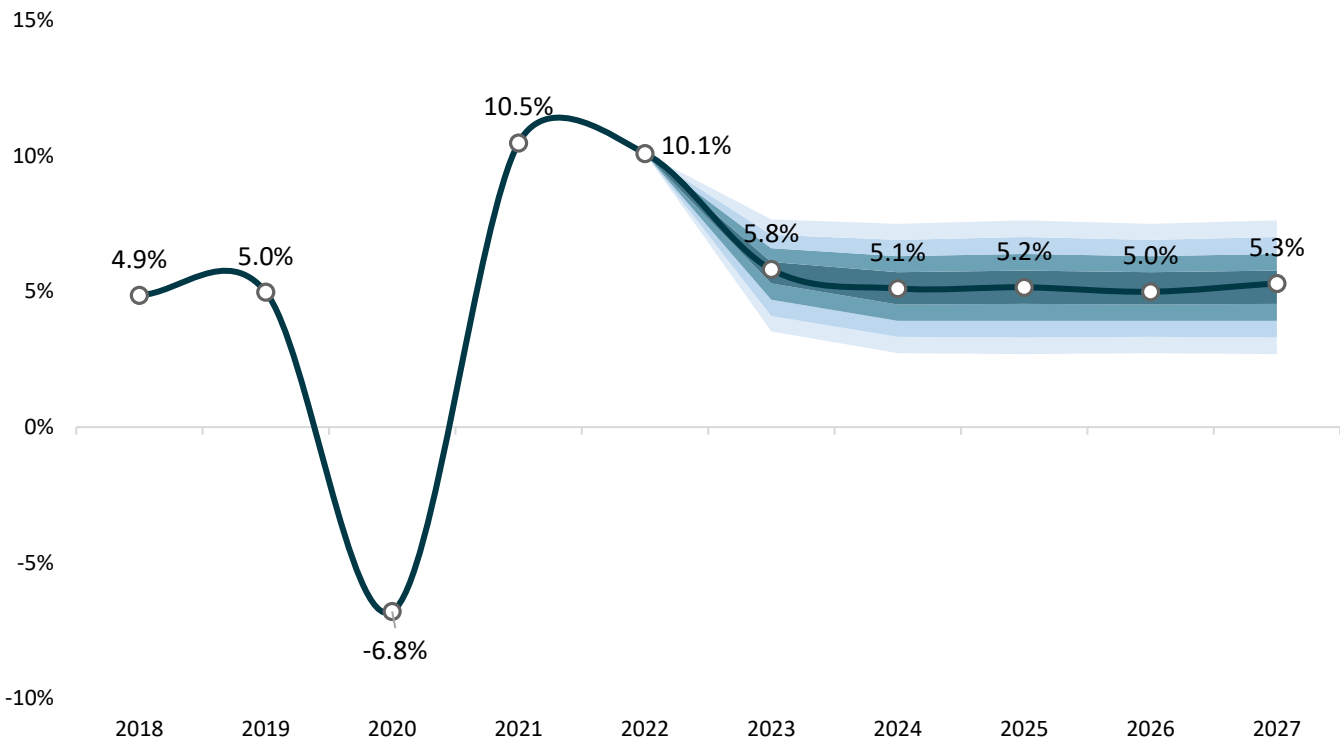

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2023 – 2027 წწ

წვლილი 2023 წლის ეკონომიკურ ზრდაში:

რეალური მოხმარება (↑) : +4.3%

წმინდა ექსპორტი (↑) : -1.5%

რეალური ინვესტიციები (↑) : +3.0%

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი
მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ივნისი, 2023 წელი

ანგარიშის შესახებ: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატის შესაბამისად, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზები მიზნად ისახავს წარმოადგინოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების მთავრობის მიერ წარმოდგენილი პროგნოზების ალტერნატიული საპროგნოზო მარგენებლები.

შენიშვნა: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური პროგნოზები განახლდება საბიუჯეტო პროცესის და საბიუჯეტო ოფისის ანგარიშგების კალენდრის შესაბამისად.

ელ-ფოსტა:

pbo@parliament.ge; nsuarishvili@parliament.ge;
kvashakmadze@parliament.ge.

შინაარსი

1.პროგნოზირების მოდელის შესახებ.....	4
საბაზისო სცენარი.....	5
2.რეალური სექტორი	5
3.ფინანსური სექტორი	10
4.საგარეო სექტორი	16
5.მონეტარული სექტორი.....	18
6. მაკროეკონომიკური სცენარები	20
6.1 ძირითადი დაშვებები	21
6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.....	23
დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი).....	28
დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი).....	30
დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი)	32
დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2023-2024 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი).....	34
დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2025-2026 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი).....	36
დანართი 6: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2023-2027 წლებისთვის	37
დანართი 7: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2023-2027 წლებისთვის	38

1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი (PBOMFM) არის თავსებადი საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ფინანსური პროგრამირებისა და პოლიტიკის მოდელის სტრუქტურასთან, რომელიც ეკონომიკური თეორიებიდან გამომდინარე ერთმანეთთან აკავშირებს ოთხ ძირითად სექტორს:

- რეალური სექტორი
- ფისკალური სექტორი¹
- საგარეო სექტორი
- მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკურ მოდელში აღნიშნულ სექტორებს შორის კავშირები წარმოდგენილია განტოლებების სახით, რომელიც იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად:

1. **სააღრიცხვო იგივეობა:** მოიცავს ისეთ განტოლებებს, რომლებიც ასახავს სახელმწიფო ანგარიშსწორების იგივეობებს. მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი უტოლდება მოხმარების, ინვესტიციების, სახელმწიფო დანახარჯებისა და წმინდა ექსპორტის ჯამს.

2. **ეკონომეტრიკული განტოლებები:** ასახავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ეკონომიკურ მოდელებს. მაგალითად, სამომხმარებლო ხარჯების განტოლება ეყრდნობა დაშვებას, რომ რეალურ მშპ-სა და სესხების რეალურ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთს გავლენა აქვს სამომხმარებლო ხარჯების მოცულობაზე. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური განტოლებების შესადგენად გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური მოდელები, როგორებიცაა: ავტორეგრესიული მცოცავი საშუალოს მოდელი, ვექტორული ავტორეგრესია, შეზღუდული ვექტორული შეცდომის შესწორების მოდელი, უმცირეს კვადრატთა მეთოდის შეცდომის შესწორების მოდელი, ბაიესიანური ვექტორული ავტორეგრესიის მოდელი. ამასთანავე, მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელში დაშვებები გაკეთებულია 51 მაკრო-ფისკალურ ცვლადზე, საიდანაც 16 ეგზოგენური დაშვებაა, 31 წარმოადგენს მაკრო-ეკონომეტრიკული მოდელებიდან მიღებულ შეფასებებს (25 - მოდელიდან მიღებული შედეგებია, ხოლო 6 - მათზე დაფუძნებული გაანგარიშებები) და 4 ცვლადის დაშვება გაკეთებულია ექსპერტული შეფასების საშუალებით.

3. **ტექნიკური განტოლებები:** მოიცავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული მონაცემებიდან და სტილიზირებული ფაქტებიდან გაკეთებულ დაშვებებს. მაგალითად, მომსახურების ექსპორტის პროგნოზული მონაცემი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მომსახურების ექსპორტის წილი მთლიანი ექსპორტის მოცულობაში უტოლდება ბოლო სამი წლის წილის საშუალოს.

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი ეყრდნობა 1996Q1-2022Q1 წლების კვარტალურ მონაცემებს. მონაცემთა ბაზა შედგენილია შემდეგი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი მონაცემებით:

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - რეალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ფისკალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ეროვნული ბანკი - საგარეო სექტორისა და მონეტარული სექტორის ცვლადები.

¹ მოდელში ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი აღებულია მთავრობის საშუალოვადიანი პროგნოზებიდან, როგორც ეგზოგენური ცვლადი.

2.რეალური სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წელს საქართველოს ეკონომიკა 5.8%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2023 წლისთვის (5.8%) 0.4 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს² (5.4%) და განსხვავდება (0.7 პპ-ით აღემატება) საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის დეკემბერში გამოქვეყნებული საპროგნოზო მაჩვენებლისაგან³. 2020 წლის შემდგომ, მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ზრდა დაფიქსირდა როგორც 2021 წელს (10.5%), აგრეთვე 2022 წელს (წინასწარი მონაცემით 10.1%), რაც ძირითადად განპირობებული იყო 2020 წლის COVID 19-ის პანდემიით გამოწვეული მაღალი ეკონომიკური კლების გამო არსებული ე.წ. საბაზისო ეფექტით და მოსალოდნელზე მნიშვნელოვნად უკეთესი განვითარების ტენდენციის არსებობით. აღსანიშნავია ისიც, რომ მიუხედავად მიმდინარე რუსეთ-უკრაინის ომისა, 2021 წელს დაწყებული ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2022 წელსაც შენარჩუნდა როგორც საგარეო ვაჭრობის მაჩვენებლებში, აგრეთვე გზავნილების, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების, საფინანსო სექტორის, ტურიზმის სექტორის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლების მიმართულებით. საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ემყარება დაშვებას, რომ მიმდინარე წელს და საშუალოვადიან პერიოდში შენარჩუნდება კორონა ვირუსის პანდემიის შემდეგ დაფიქსირებული მაღალი ეკონომიკური ზრდის ტენდენციები, უფრო მეტად გაიზრდება ტურიზმის მაჩვენებლები, მნიშვნელოვან დონეზე შენარჩუნდება საგარეო ვაჭრობის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლები. დაშვებისას ასევე მხედველობაშია მიღებული როგორც ქვეყნის შიდა ეკონომიკური აქტივობა, ასევე - საქართველოს მთავარი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების⁴ ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებები და პროგნოზი⁵. კერძოდ:

- მოსალოდნელია, რომ 2022 წელთან შედარებით 2023 წლისათვის მნიშვნელოვნად გაიზრდება მომსახურების სფერო, განსაკუთრებით კი ტურისტული სექტორი, გაიზრდება როგორც მომსახურების ექსპორტი, ისე იმპორტი.
- ინფლაციის ტემპის ზრდის საპასუხოდ ეროვნულმა ბანკმა 2022 წლის თებერვლიდან გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, რომელმაც თებერვლის დასაწყისიდან 10.5%, ხოლო მარტის ბოლოდან 11.0% შეადგინა. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ინფლაციის მკვეთრი კლება დაფიქსირდა 2023 წლის მეორე კვარტალში, რაც ძირითადად მსოფლიო ბაზარზე ნავთობსა და სურსათზე ფასების კლებით იქნა გამოწვეული. აღნიშნულის პასუხად, საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა 2023 წლის 10 მაისის გადაწყვეტილებით⁶ 0.5 პპ-ით შეამცირა განაკვეთი. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლის მეორე ნახევრიდან ინფლაციას კლების ტემპი ექნება და 2023 წლის წლიური ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელს (3.0%) ჩამოსცდება. აღნიშნული ტრენდის შენარჩუნებაა მოსალოდნელი საშუალოვადიან პერიოდშიც, რასაც პოლიტიკის განაკვეთის უფრო მეტად შემცირება შეიძლება მოჰყვეს.

² მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მაჩვენებლებს, რომელიც საბიუჯეტო კოდექსის შესაბამისად 2023 წლის 01 ივნისს წარედგინა საქართველოს პარლამენტს.

³ www.pbo.parliament.ge

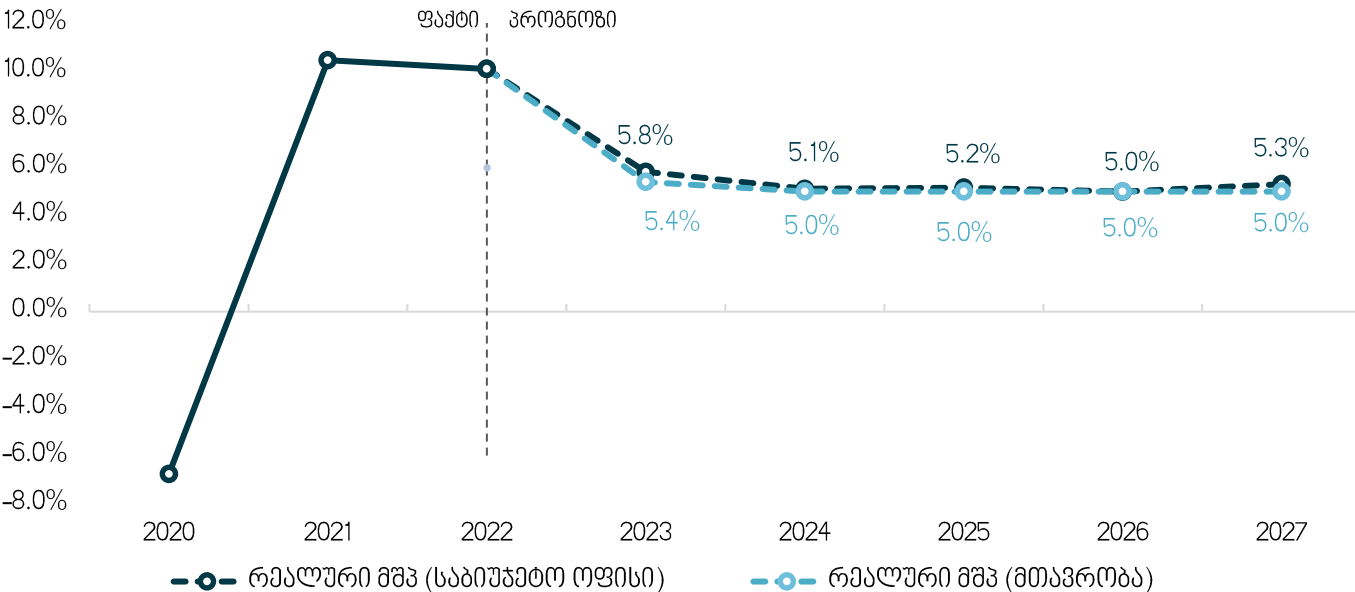
⁴ ევროკავშირი, რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, ჩინეთი, უკრაინა და აშშ.

⁵ წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ აპრილი, 2023“ (WEO April 2023) <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/04/11/world-economic-outlook-april-2023>

⁶ <https://nbg.gov.ge/monetary-policy/committee-decisions>

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2023-2027 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 5.3%-ს შეადგენს, რაც საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის დეკემბრის თვეში გაკეთებულ საპროგნოზო მარჯვენებელს 0.2 პროცენტული პუნქტით აღემატება (საშუალოდ 5.1%-იანი ზრდა 2023-2026 წლებში). აღნიშნული ძირითადად განპირობებულია იმით, რომ მიმდინარე წელს დაფიქსირებული მაღალი ეკონომიკური მარჯვენებლების ფონზე საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზი 2023 წლის ეკონომიკურ ზრდასთან მიმართებით გაიზარდა, ასევე შეიცვალა 2023–2026 წლების ეკონომიკური ზრდის პროგნოზები სხვადასხვა მიმართულებით. ოფისის მიერ 2022 წლის დეკემბრის თვეში გამოქვეყნებული პროგნოზი 2023 წლის ეკონომიკური ზრდის ტემპებთან დაკავშირებით (5.1%) ითვალისწინებდა იმ პერიოდისათვის ეკონომიკურ მარჯვენებლებზე არსებულ ინფორმაციას და ეკონომიკურ ტენდენციებს, ხოლო მომდევნო პერიოდში დაფიქსირებულმა მოსალოდნელებმა მაღალმა ეკონომიკურმა ზრდამ შეცვალა საბიუჯეტო ოფისის მოლოდინები მიმდინარე წლის საპროგნოზო მარჯვენებლებზე. 2023 წელს ეკონომიკური აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდ წვლილს რეალური მოხმარება და ინვესტიციები შეიტანს და რეალური მშპ-ის ზრდას შესაბამისად 4.3 და 3.0 პპ-ით განაპირობებს.

რაც შეეხება მთავრობის საპროგნოზო მარჯვენებელს ანალოგიური პერიოდისათვის, 2023-2027 წლებში საშუალო ეკონომიკური ზრდის სამთავრობო პროგნოზი 5.1%-ს უტოლდება, რაც არ განსხვავდება 2022 წლის დეკემბრის ანალოგიური მარჯვენებლის პროგნოზისგან (5.1%-იანი ზრდა 2023-2026 წლებში). აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი საშუალოვადიანი პერიოდისათვის ითვალისწინებს მთავრობის საშუალოვადიან პერიოდში არაფინანსური აქტივების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯები) საპროგნოზო/დაგეგმილ ზრდას, რომლის ფაქტობრივმა დინამიკამ, შესაძლოა, შესაბამისი გავლენა მოახდინოს ოფისის საპროგნოზო მარჯვენებლების ფაქტობრივ რეალიზებაზე.

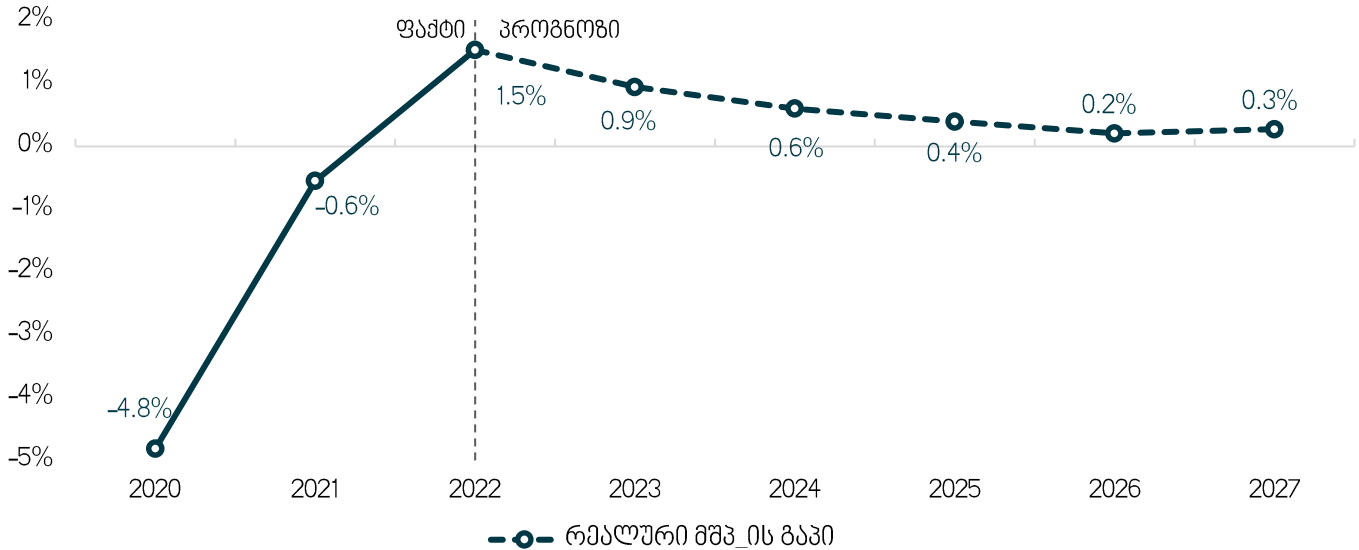

დიაგრამა 1: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი.

საინტერესოა მთლიანი ფაქტორული პროდუქტიულობის დინამიკის კავშირი ეკონომიკურ აქტივობასთან, რომლის შესაფასებლადაც მნიშვნელოვანია გავაანალიზოთ, რამდენად შეესაბამება მიმდინარე ეკონომიკური ზრდა იმ პოტენციალს, რომელიც ქვეყანას თავისი რესურსების ოპტიმალური ათვისებისა და გამოყენების პირობებში ექნებოდა. ყველაზე

მართებულია, გაანგარიშდეს ე.წ. პოტენციური მშპ და შედარდეს ფაქტობრივ მდგომარეობას. აღნიშნული სხვაობა რეალურ და პოტენციურ მშპ-ის შორის იქნება ე.წ. მშპ-ის გაპი⁷.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საშუალოვადიან პერიოდში წლებში მშპ-ის მაღალი მოსალოდნელი ზრდის გავლენით გაპი მუდმივად დადებითი იქნება 2023-2027 წლებისთვის რეალური მშპ პოტენციურს გადააჭარბებს⁸.

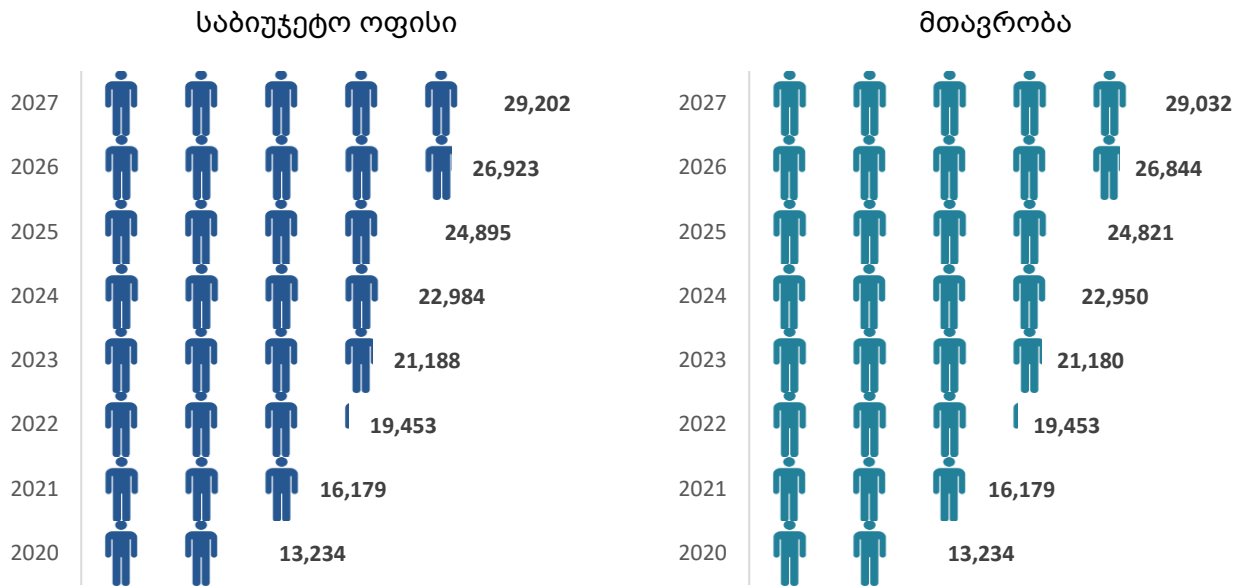

დიაგრამა 2: რეალური მშპ-ის გაპი.

რაც შეეხება ნომინალურ მშპ-ს ერთ სულზე, მისი მოცულობა საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით 2023 წლისთვის 21,188 ლარს, ხოლო 2027 წლისათვის - 29,202 ლარს შეადგენს. აღნიშნული მაჩვენებელი განსხვავდება მთავრობის პროგნოზისგან, რომელიც 2023 წელს 21,180 ლარს, ხოლო 2027 წლისთვის კი 29,032 ლარს შეადგენს. ერთ სულზე მშპ-ის ინდიკატორის განსხვავებული მაჩვენებლების ძირითადი გამომწვევი მშპ-ის და დეფლატორის განსხვავებული პროგნოზებია. კერძოდ, ოფისის პროგნოზით მშპ-ის დეფლატორის მაჩვენებელი 2023 წელს შეადგენს 3.8%-ს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით აღნიშნული მაჩვენებელი 3.3%-ს გაუტოლდება.

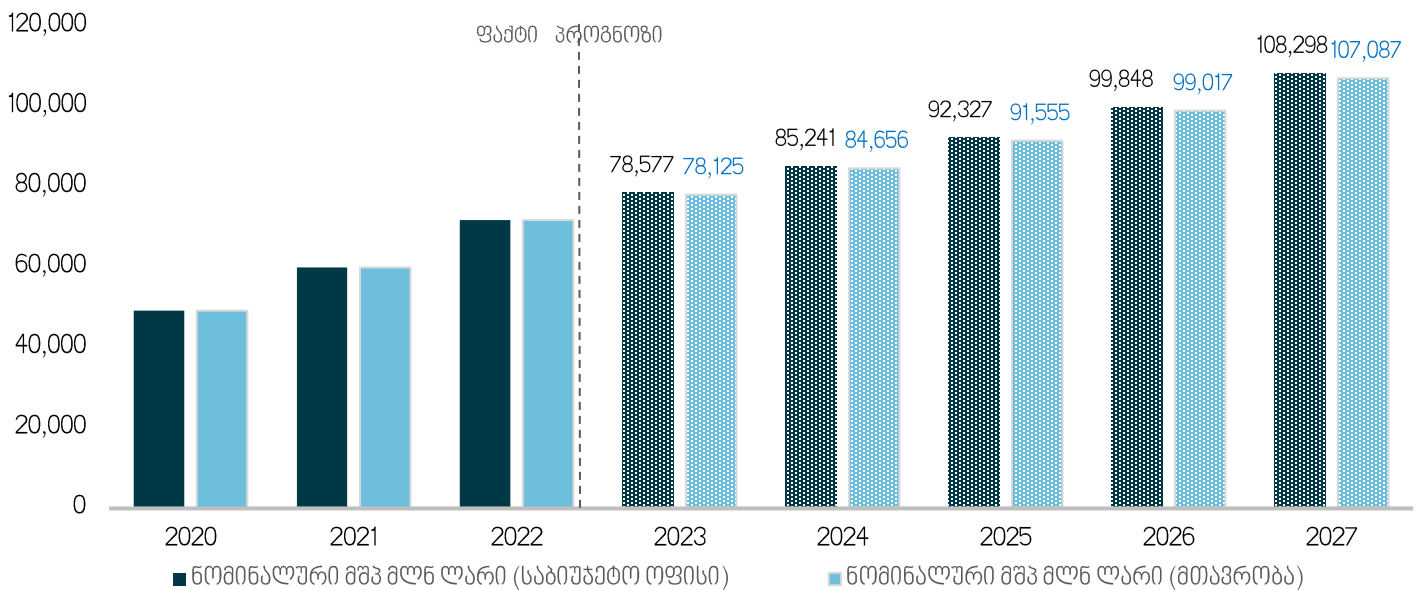
⁷ დამატებით, მშპ-ს გაპის შესახებ იხ. <http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/KP0215.pdf>

⁸ მშპ-ის პოტენციური დონე შეფასებულია „კალმანის ფილტრის“ გამოყენებით. პოტენციური დონის შეფასების მეთოდოლოგიისათვის იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

დიაგრამა 3: მშპ ერთ სულ მოსახლეზე, ნომინალური ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023 წლისათვის ნომინალური მშპ 9.5%-ით გაიზრდება და 78,577 მლნ ლარს მიაღწევს. აღსანიშნავია, რომ მთავრობის რეალური ეკონომიკური ზრდის ტემპის და ინფლაციის განსხვავებული პროგნოზების გათვალისწინებით, ნომინალური მშპ-ის მარჯვენებელი ჩამორჩება საბიუჯეტო ოფისის მარჯვენებელს როგორც მიმდინარე წელს, ასევე საშუალოვადიან პერიოდში.

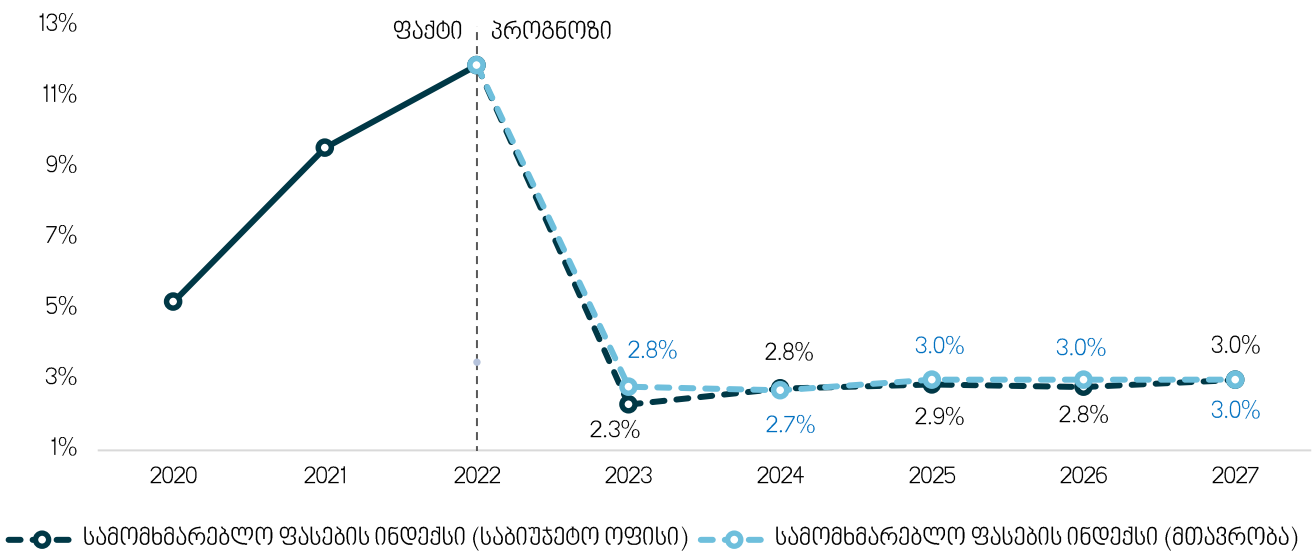

დიაგრამა 4: ნომინალური მშპ მლნ ლარი.

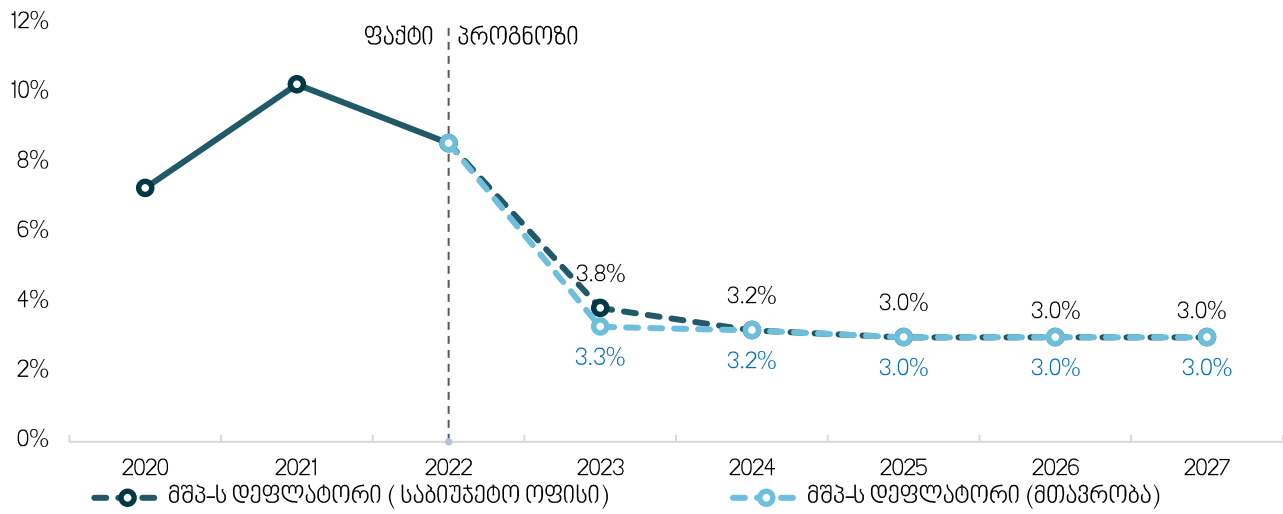
საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ე.წ. „საორიენტაციო ტრაექტორიის“ გათვალისწინებით, 2023 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელზე ნაკლები იქნება და 2.3%-ს მიაღწევს. აღნიშნული მაჩვენებელი ოფისის 2022 წლის დეკემბრის თვეში

გაკეთებულ საპროგნოზო მარჯვენებელს 2.2 პპ-ით ჩამორჩება. ინფლაციის მიზნობრივ მარჯვენებელზე დაბალი მარჯვენებელია, ასევე, მოსალოდნელი საშუალოვადიან პერიოდშიც. აღსანიშნავია, რომ 2023 წლის მეორე ნახევარში ინფლაციის მარჯვენებლის მკვეთრ შემცირებაზე გავლენა იქონია 2023 მეორე ნახევარში ნავთობის და სასურსათო პროდუქციის მსოფლიო ბაზარზე ფასების მნიშვნელოვანმა კლებამ, მაისის თვეში ფასების მნიშვნელოვანმა კლებამ პირადი სატრანსპორტო საშუალებების ექსპლუატაციაზე და სატრანსპორტო საშუალებების შექენაზე, აგრეთვე სამედიცინო პროდუქციის, აპარატურისა და მოწყობილობის ქვეჯგუფზე.

აღნიშნული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია წლის განმავლობაში განაგრძობს შემცირებას. მთავრობის პროგნოზით 2023 წელს ინფლაცია 2.8%-ს შეადგენს და საშუალოვადიან პერიოდში ეროვნული ბანკის მიზნობრივ 3.0%-იან მარჯვენებელს არ გადააჭარბებს. გასათვალისწინებელია, რომ როგორც მონეტარული პოლიტიკის, ასევე - საგარეო ფაქტორების განსხვავებულმა ცვლილებამ, შესაძლებელია, განაპირობოს განსხვავებები საპროგნოზო მარჯვენებლებისაგან.

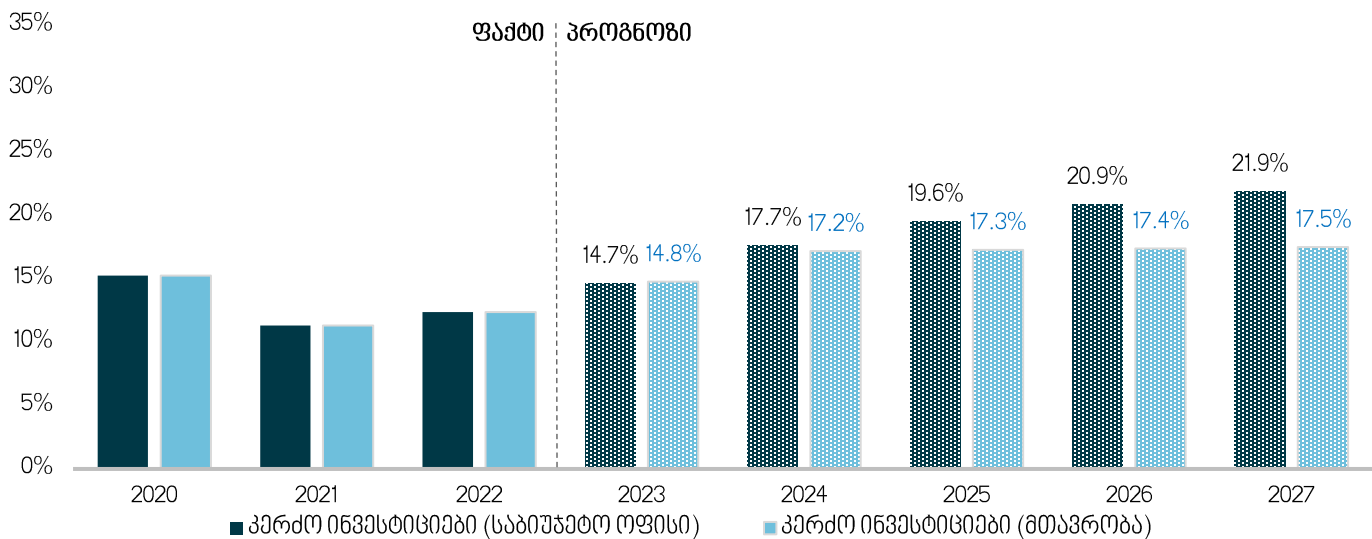

დიაგრამა 5: სამომხმარებლო ფასების ინდექსები, პერიოდის საშუალო.

დიაგრამა 6: მშპ-ის დეფლატორი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცოცხლებული ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად კერძო ინვესტიციების მშპ-სთან ფარდობა 2023 წლისათვის 2022 წელთან შედარებით 2.3%-ული პუნქტით გაიზრდება და მშპ-ის 14.7%-ს მიაღწევს, საშუალოვადიან პერიოდში მუდმივად ზრდის ტენდენცია ექნება და 2027 წელს 21.9%-ს შეადგენს. საშუალოვადიან პერიოდში ზრდის ტრენდი ექნება კერძო დანაზოგების მშპ-თან ფარდობასაც, 2023 წლისთვის იგი მშპ-ის 12.5%-ის, ხოლო 2027 წლისათვის - 19.9%-ის დონეზე დაფიქსირდება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთლიანი დანაზოგები კვლავ არ იქნება საკმარისი მთლიანი ინვესტიციების დასაფინანსებლად, ამიტომ ინვესტიციები დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებული სესხებით დაფინანსდება (მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი ბალანსი). მთავრობის პროგნოზის მიხედვით 2023 წლისათვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 14.8%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში იგი უმნიშვნელოდ გაიზრდება და 2027 წლისთვის 17.5%-ს გაუტოლდება.

დიაგრამა 7: კერძო ინვესტიციები, მშპ-თან შეფარდება.

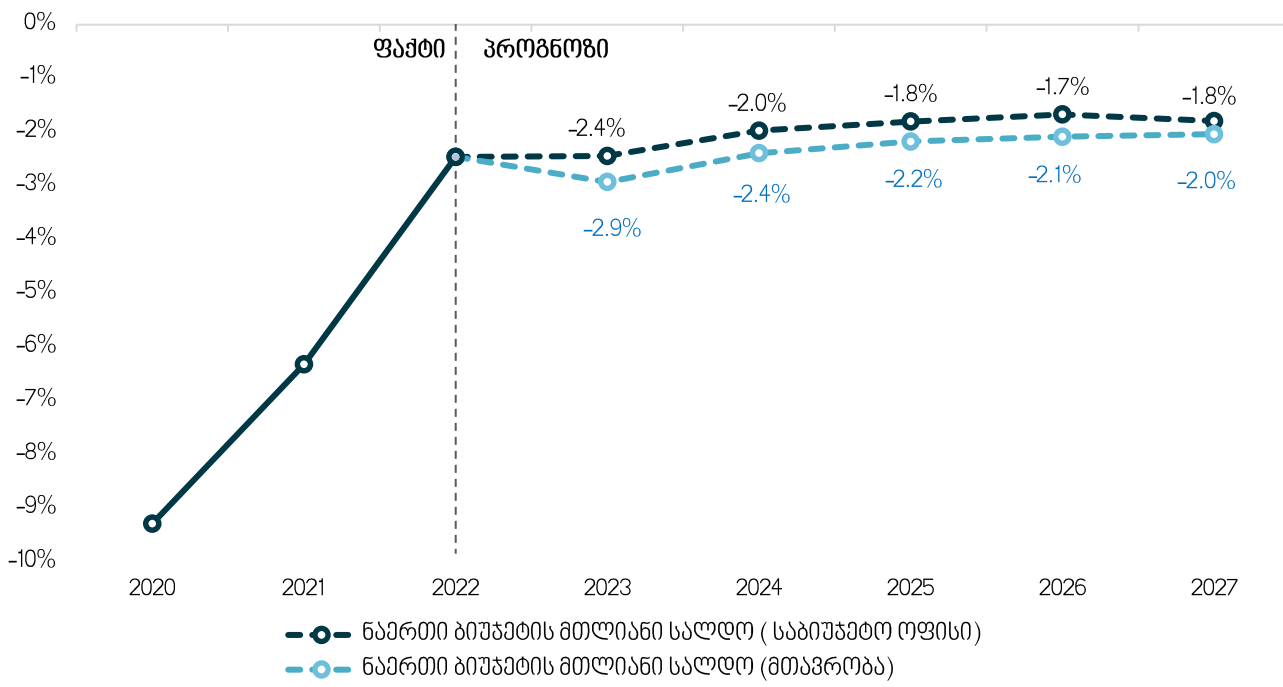
3. ფისკალური სექტორი

ფისკალური გარემოს ანალიზისათვის მნიშვნელოვანია ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მოცულობა როგორც საშუალოვადიან, ასევე - გრძელვადიან პერიოდში. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს⁹ (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -2.4%-ს შეადგენს (2022 წლის დეკემბრის პროგნოზით იგი -2.8% იყო). ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს¹⁰

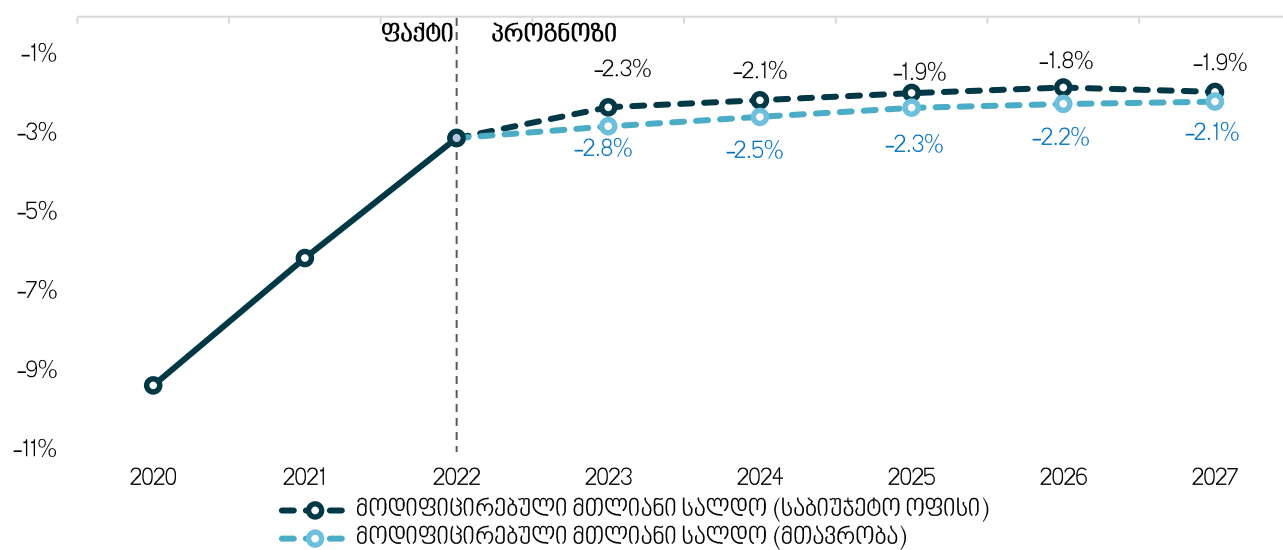
⁹ ბიუჯეტის მთლიანი სალდო = ბიუჯეტის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობას გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება.

¹⁰ მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო - ბიუჯეტის მთლიან სალდოსა და ფინანსური აქტივების ცვლილებას შორის სხვაობა.

მარვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2023 წლისთვის -2.3%-ს გაუტოლდება.

დიაგრამა 8: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

დიაგრამა 9: მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

2023 წელს, საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის¹¹ მარვენებელი (-2.4%) 0.5 პპ-ით ნაკლებია მთავრობის ანალოგიურ მარვენებელზე (-2.9%), რაც ძირითადად გამოწვეულია იმით, რომ საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 265 მლნ ლარით

¹¹ ბიუჯეტის დეფიციტი = ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო.

აღმართება მთავრობის მარჯვენებელს. აღნიშნული განპირობებულია როგორც არაპირდაპირი, ისე პირდაპირი გადასახადების განსხვავებული პროგნოზით. აღსანიშნავია, რომ როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზით 2023 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-ზე ნაკლები იქნება და აღნიშნული ტრენდი შენარჩუნდება საშუალოვადიან პერიოდშიც.

რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, რომელზეც 2019 წლიდან ვრცელდება „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით ე.წ. ბიუჯეტის ბალანსის/დეფიციტის წესი, იგიც საშუალოვადიან პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის მსგავსად შემცირების ტენდენციას ავლენს. როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზების მიხედვით 2023 წელს ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს კლების ტენდენცია ექნება ჩამოსცდება ფისკალური წესით განსაზღვრულ 3.0%-იან ლიმიტს. კერძოდ, 2023 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მარჯვენებელია -2.4%, რაც 0.6 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მარჯვენებლისგან (-3.0%) და 0.3 პპ-ით ნაკლებია საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის დეკემბრის თვეში გამოქვეყნებულ პროგნოზზე (-2.7%).

აქვე ხაზგასასმელია, რომ როგორც უკვე აღინიშნა, ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯით ნაწილთან დაკავშირებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზების საბაზისო სცენარი ეყრდნობა მთავრობის მიერ წარმოდგენილ 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ ფისკალურ გეგმას საშუალოვადიანი პერიოდისათვის.

ფისკალური სექტორის ანალიზის დროს, აგრეთვე მნიშვნელოვანია საშუალოვადიანი პერიოდისათვის შეფასდეს ფისკალური ინდიკატორები ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან მიმართებით¹², კერძოდ - დისკრეციული ფისკალური პოლიტიკის მიმართულება და კავშირი ეკონომიკურ ციკლთან¹³.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023-2027 წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტს (ციკლურად შესწორებული პირველადი მთლიანი სალდო) და შესაბამისად, დადებით ფისკალურ პოზიციას ემთხვევა მშპ-ის დადებითი გაპი, პროციკლურ ექსპანსიაზე¹⁴ მიუთითებს და გულისხმობს იმას, რომ ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, თუმცა სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება.

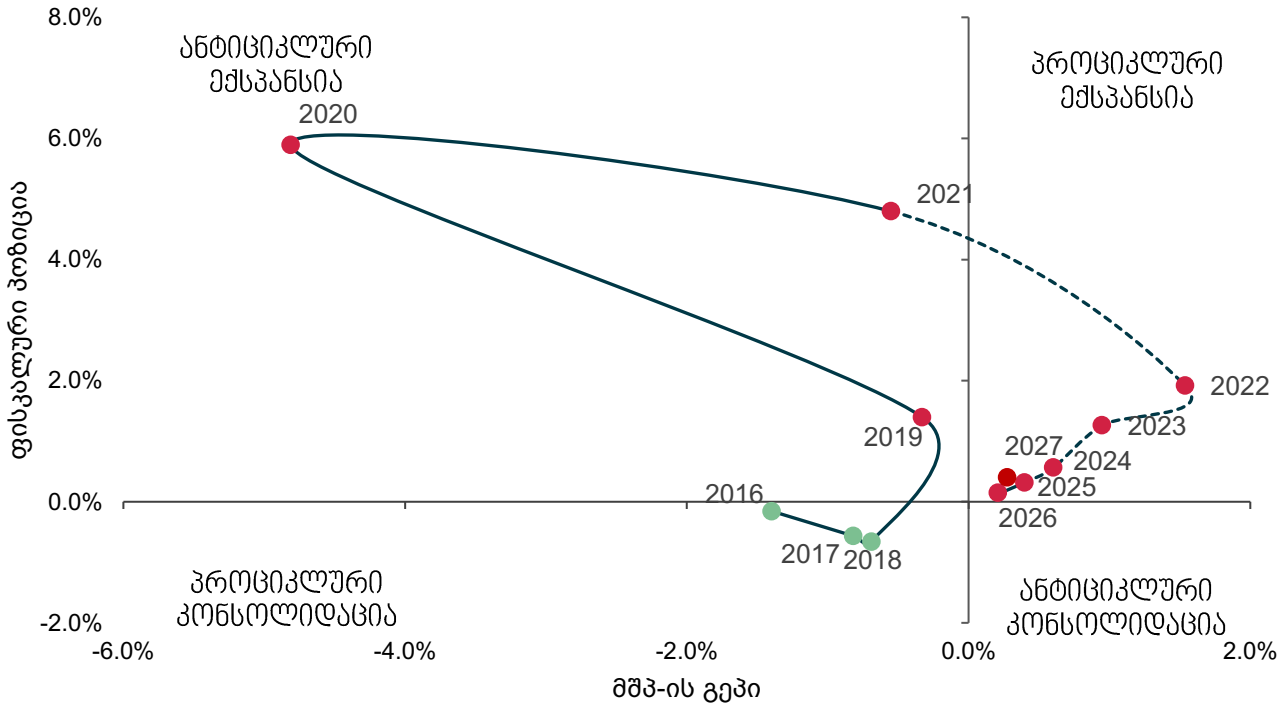
¹² კვლევა ეყრდნობა დაშვებას, რომ ხარჯითი პოლიტიკა სრულად დისკრეციულია: გადაწყვეტილებები ბიუჯეტის ხარჯითი ნაწილის შესახებ არ მიიღება ეკონომიკური ციკლების მიხედვით.

¹³ იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

¹⁴ პროციკლური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება

ანტიციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

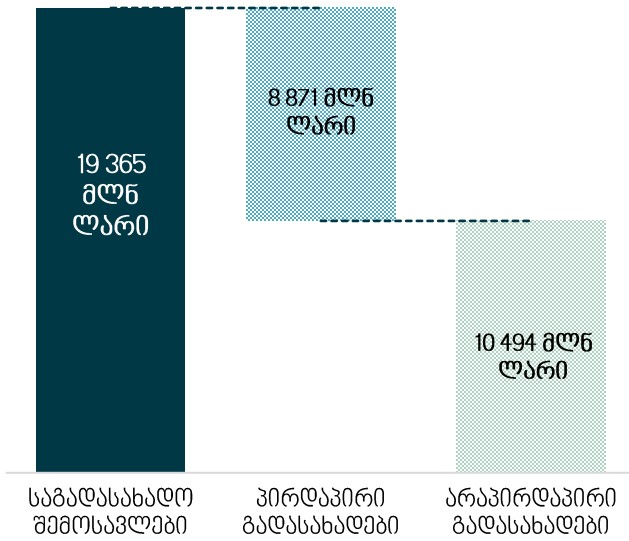
პროციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

დიაგრამა 10: ფისკალური პოზიცია.

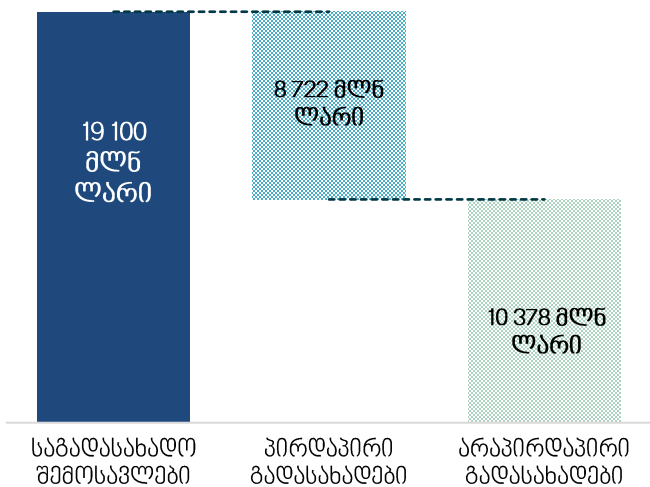
საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისათვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 19,365 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 228 მლნ ლარით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2022 წლის დეკემბერში გაკეთებულ 2023 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელს, ხოლო 265 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის პროგნოზს (19,100 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებლებს შორის¹⁵ (იხ. დიაგრამა 11-12). საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 24.6%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი კი 24.4%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2023-2027 წლებისათვის გადასახადების შეფარდება მშპ-თან საშუალოდ 24.5% იქნება.

¹⁵ პირდაპირი გადასახადები ასევე მოიცავს სხვა გადასახადების საპროგნოზო შემოსავლებს.

დიაგრამა 11: 2023 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (საბიუჯეტო ოფისი)

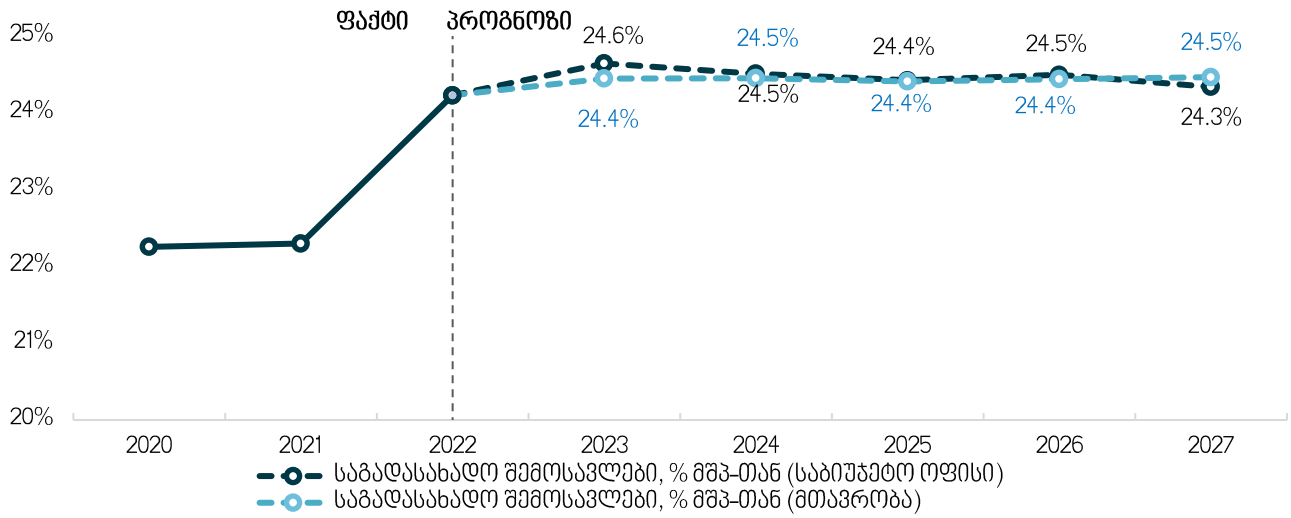
საგადასახადო შემოსავლების კომპონენტების დონეზე ანალიზისას აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023 წელს 1.0 კპ-ით გაიზრდება პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში (45.8%). შესაბამისად, არაპირდაპირი გადასახადების წილი 54.2% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საშუალოვადიან პერიოდში პირდაპირი გადასახადების წილი¹⁶ უმნიშვნელოდ მოიმატებს, ხოლო დაიკლებს არაპირდაპირი გადასახადების წილი. აღსანიშნავია, რომ მოცემული საშუალოვადიანი პროგნოზები ეყრდნობა არსებულ ფისკალურ პოლიტიკას და გათვალისწინებულია 2017-2021 წლებში განხორციელებული საგადასახადო და საპენსიო რეფორმები. საბიუჯეტო პოლიტიკის შემდგომმა ცვლილებებმა, შესაძლოა, გამოიწვიოს განსხვავებები აღნიშნული პროგნოზებისაგან.

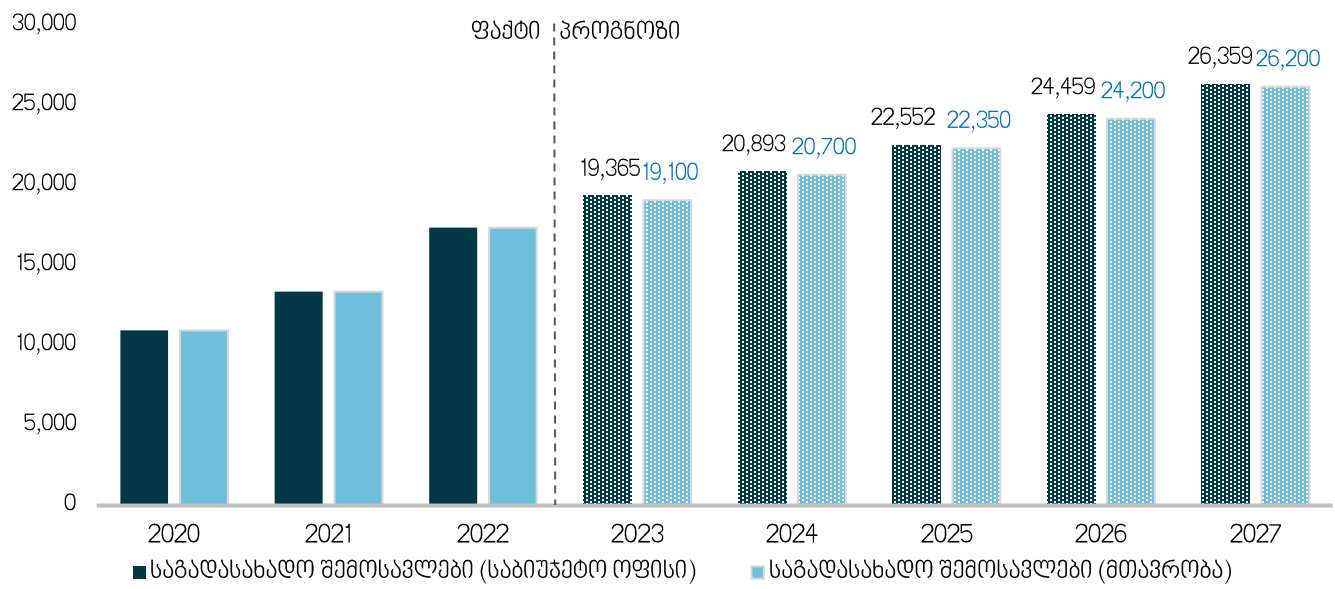
დიაგრამა 12: 2023 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (მთავრობა)

რაც შეეხება მთავრობის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურას, მოსალოდნელია, რომ პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 2023 წლისათვის 45.7% იქნება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში უმნიშვნელოდ გაიზრდება.

¹⁶ საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ეყრდნობა შემდეგ დაშვებებს: მოგების გადასახადის რეფორმის გავლენა გამოვლინდება მომდევნო წლებში, ეკონომიკური განვითარების კვალდაკვალ გაიზრდება როგორც პირდაპირი გადასახადების ადმინისტრირება, ასევე ქონების გადასახადის პროგრესულობიდან გამომდინარე მისი წილიც საგადასახადო შემოსავლებში.

დიაგრამა 13: საგადასახადო შემოსავლები, მშპ-თან შეფარდება.

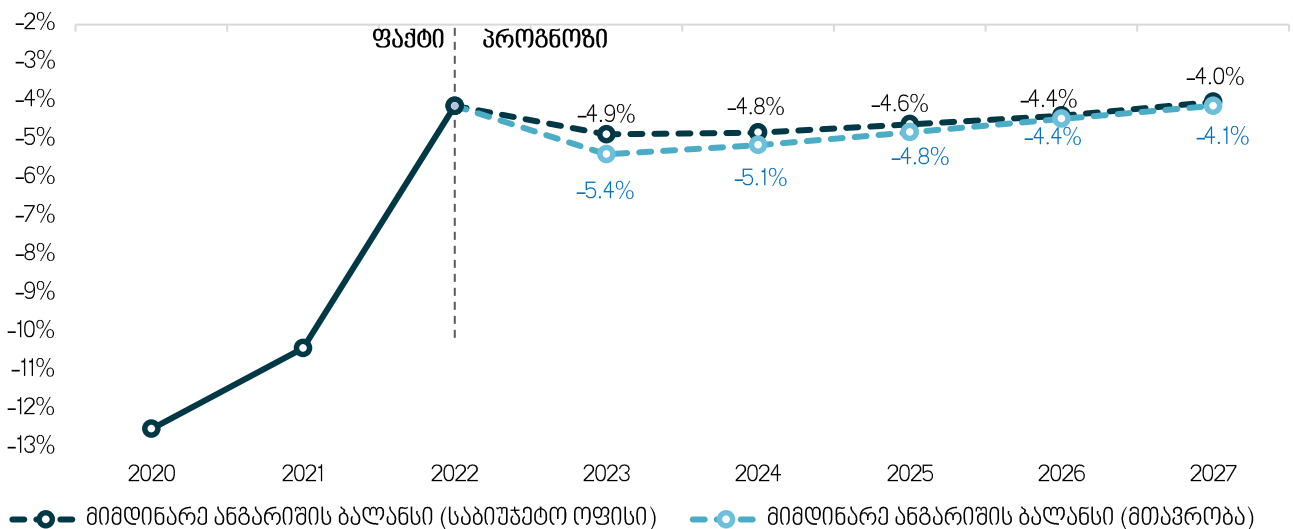

დიაგრამა 14: საგადასახადო შემოსავლები, მილიონი ლარი.

4. საგარეო სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის საგადასახდლო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 4.9%-ია, რაც 1.6 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება ოფისის 2022 წლის დეკემბრის პროგნოზისგან (6.5%), ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 5.4%-ს შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი განაგრძობს გაუმჯობესებას და 2023-2027 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -4.5%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება, მთავრობის პროგნოზის მიხედვითაც დეფიციტი შეინარჩუნებს გაუმჯობესების ტენდენციას და 2023-2027 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -4.8%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება.

საბიუჯეტო ოფისის მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მოსალოდნელი კლების მთავარი მამოძრავებელი ძალა შიდა დანაზოგების საპროგნოზო ზრდაა.¹⁷ მიუხედავად იმისა, რომ საანგარიშო პერიოდში იზრდება მშპ-ში ინვესტიციების წილიც, დანაზოგების ზრდის ტემპი არამხოლოდ აკომპენსირებს ამ ზრდას, არამედ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის გაუმჯობესებასაც უზრუნველყოფს. ამ მხრივ აღსანიშნავია კერძო დანაზოგების ზრდა.

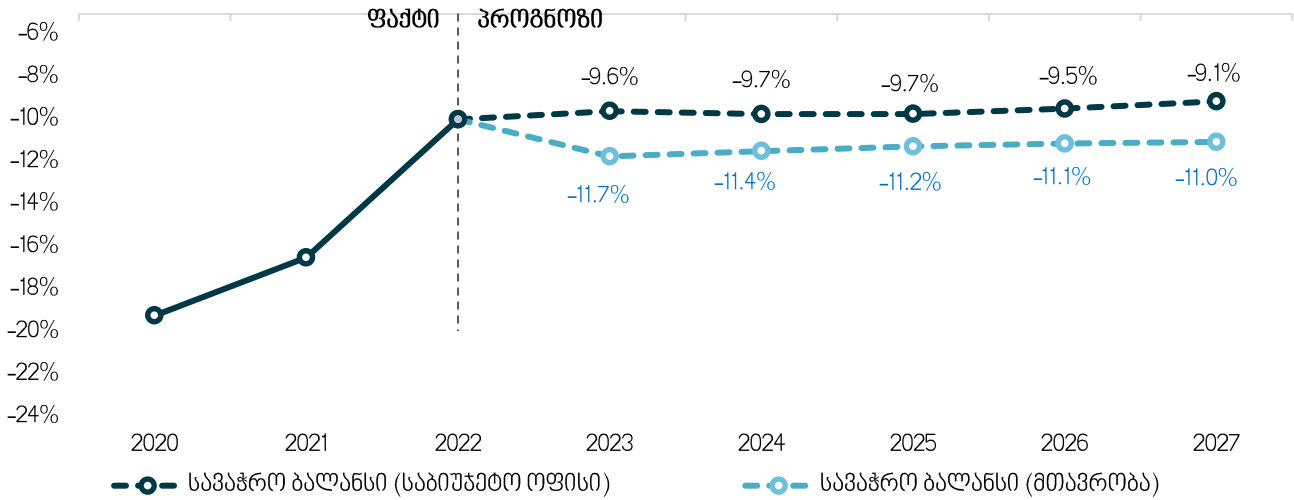
დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტებს:

- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ფორმირების მნიშვნელოვანი განმაპირობებელი ფაქტორი სავაჭრო ბალანსის მოსალოდნელი დინამიკაა. Covid-19 პანდემიის გავლენით შემცირებული ეკონომიკური აქტივობის შემდგომ, 2021 წლიდან საგარეო აქტივობა საგრძნობლად გამოცოცხლდა, რაც გაგრძელდა მომდევნო წელსაც. აქედან გამომდინარე მოსალოდნელია, რომ საგარეო ვაჭრობის მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება და სავაჭრო ბალანსი თანდათან გაუმჯობესდება. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, სავაჭრო დეფიციტი 2023 წელს მშპ-ის 9.6%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზით კი დეფიციტი 11.7% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის მიხედვით მიმდინარე ანგარიში და სავაჭრო ბალანსი საშუალოგადიან პერიოდში

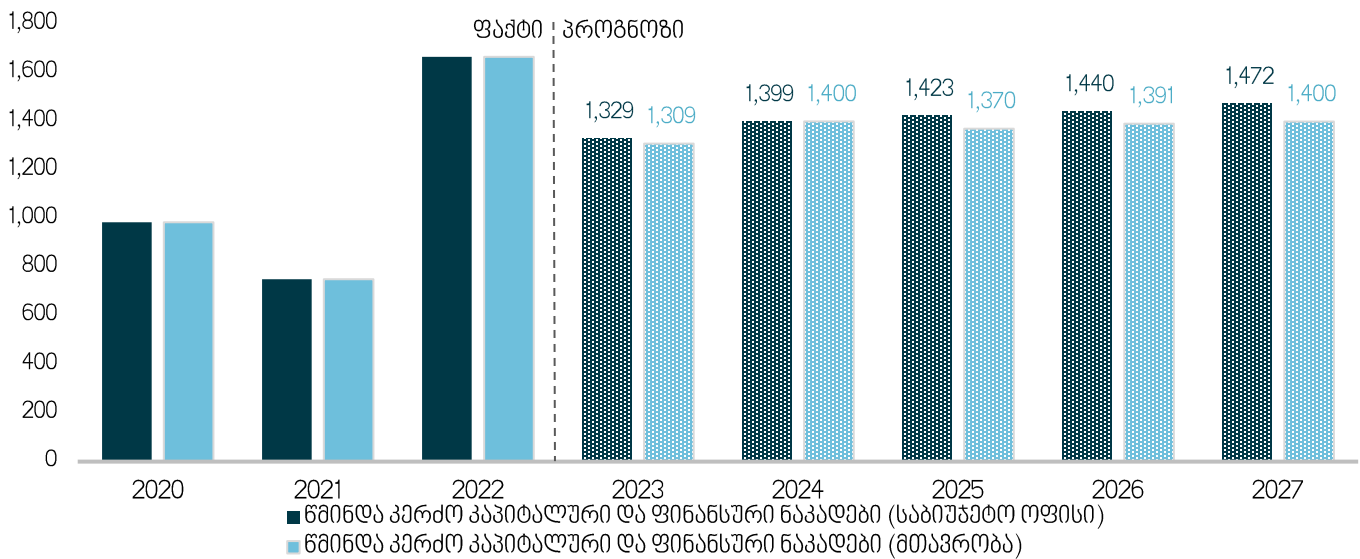
¹⁷ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი შეგვიძლია განვიხილოთ როგორც მთლიანი ინვესტიციებისა და მთლიანი დანაზოგების სხვაობა - დეფიციტი ნიშნავს, რომ დანაზოგები არაა საკმარისი ინვესტიციების დასაფინანსებლად და ქვეყანა სესხს იღებს დანარჩენი მსოფლიოსგან.

გაუმჯობესების ტენდენციით ხასიათდება, რაც ნიშნავს, რომ ქვეყნის შიდა მიწოდება უკეთ უზრუნველყოფს მთლიანი მოთხოვნის დაკმაყოფილებას.

დიაგრამა 16: საგაჭრო ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

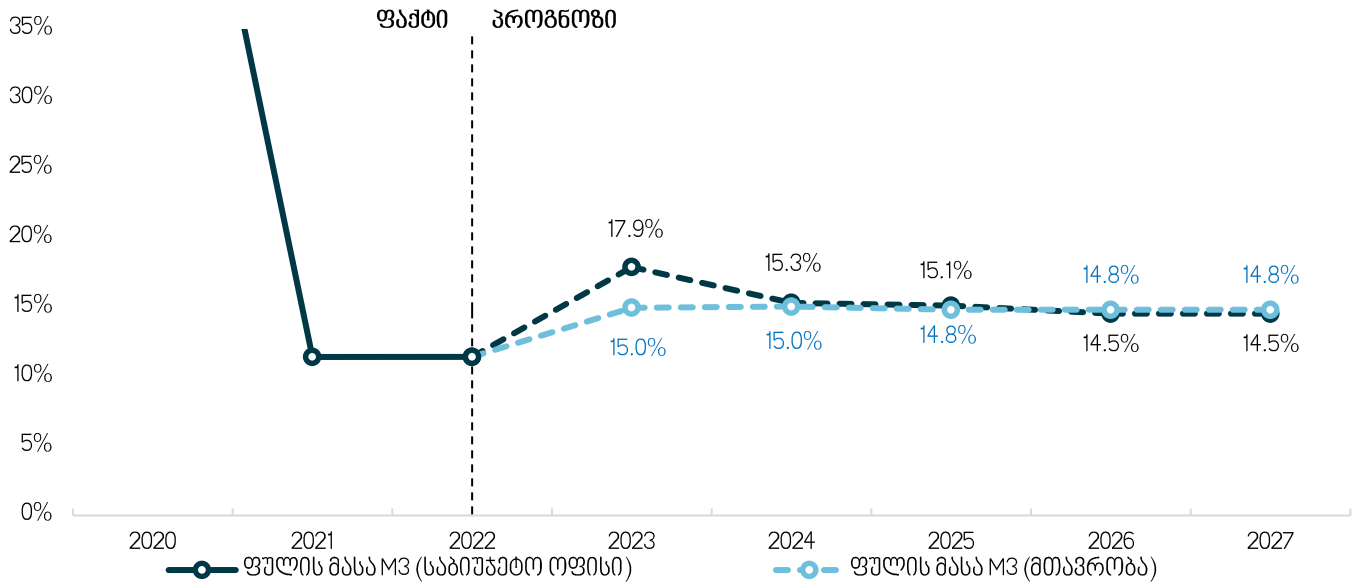
რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 1,329 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდება და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 2023 წელს 1,309 მლნ აშშ დოლარი იქნება, 2024 წელს 1,400 მლნ აშშ დოლარამდე გაიზრდება, ხოლო 2025 წელს უმნიშვნელოდ შემცირდება.

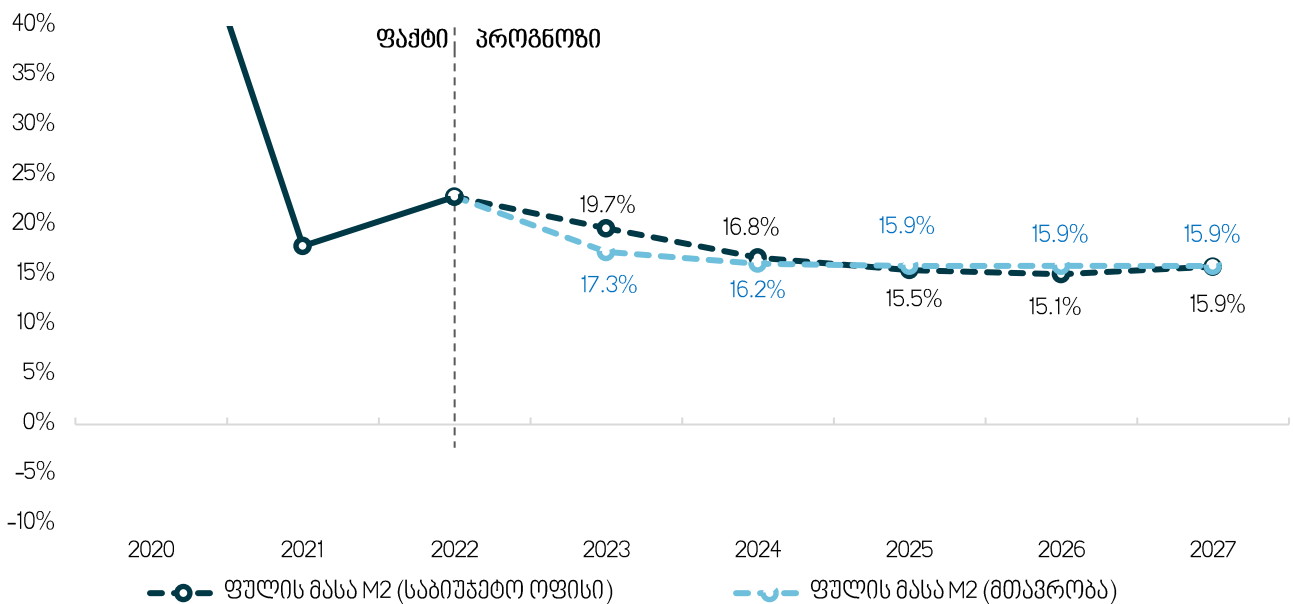
დიაგრამა 17: წმინდა კერძო და კაპიტალური ნაკადები, მლნ აშშ დოლარი.

5. მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 44,454 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 17.9%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 23,690 მლნ ლარია, ზრდა კი - 19.7%.

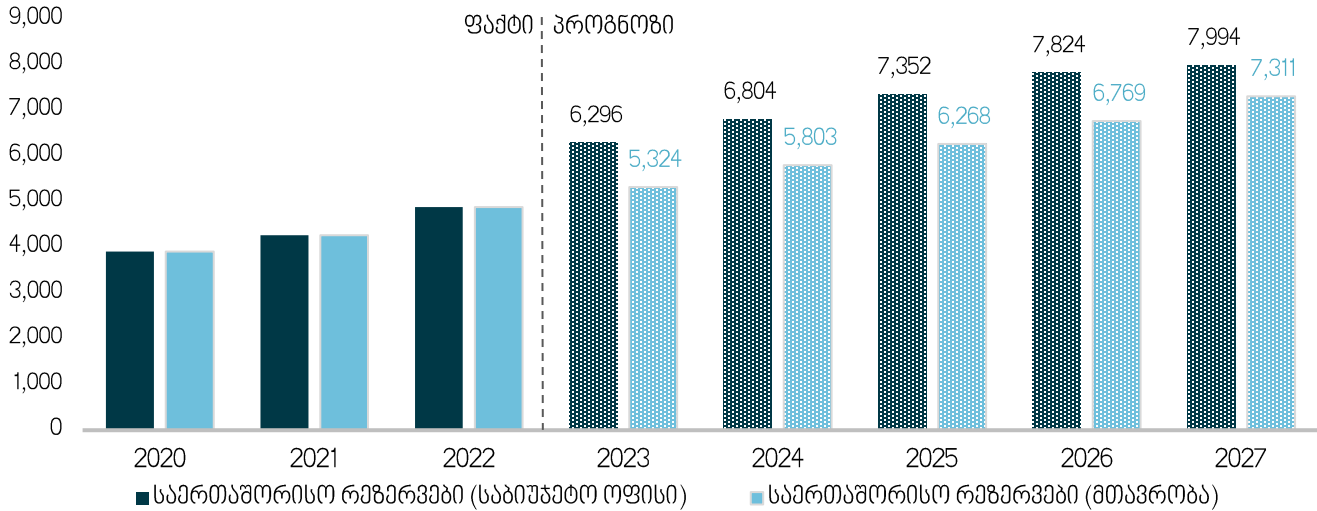

დიაგრამა 18: ფულის მასის M3 ზრდის ტემპი.

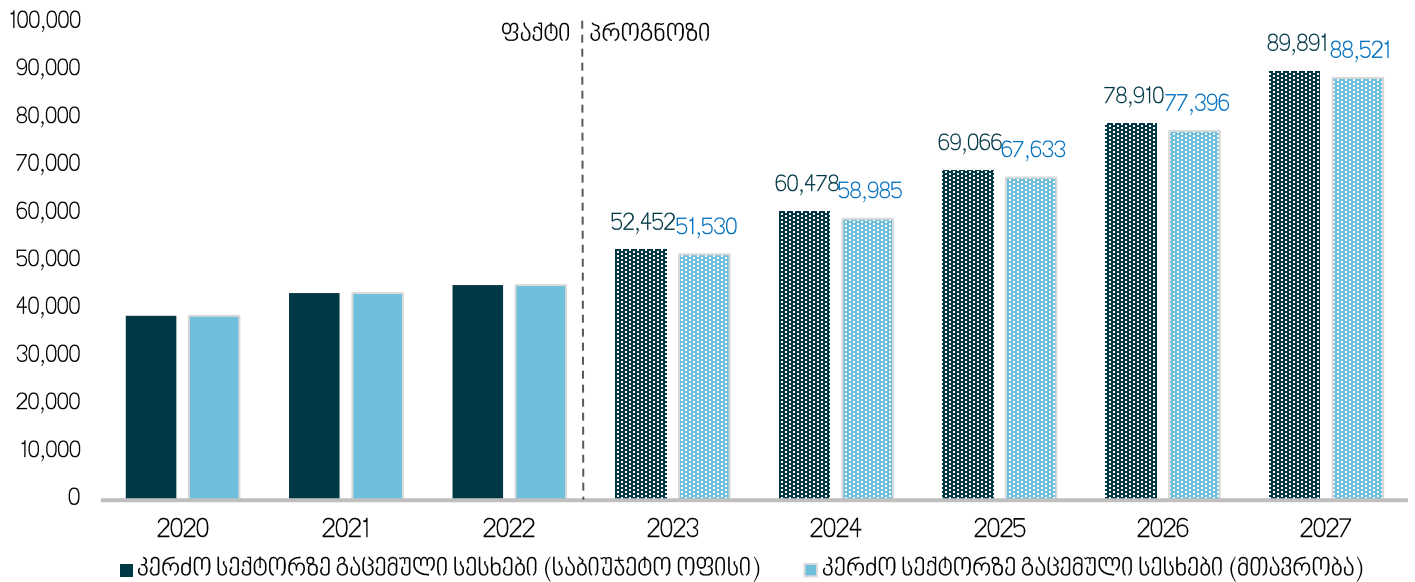
დიაგრამა 19: ფულის მასის M2 ზრდის ტემპი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისათვის მოსალოდნელია საერთაშორისო რეზერვების 28.9%-ით ზრდა. შესაბამისად, 2023 წელს რეზერვების მოცულობა 6,296 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (4.0 თვის იმპორტის ჯერადი¹⁸), ხოლო 2023-2027 წლების საშუალო მოცულობა 7,254 მლნ აშშ დოლარი იქნება.

დიაგრამა 20: საერთაშორისო რეზერვები, მლნ აშშ დოლარი.

რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 55,452 მლნ ლარს მიაღწევს, რაც 922 მლნ ლარი მეტია სამთავრობო პროგნოზთან შედარებით. აღნიშნული ტენდენცია ნარჩუნდება 2023-2027 წლებშიც.

დიაგრამა 21: კერძო სექტორზე გაცემული სესხები. ნაშთები. მლნ ლარი.

¹⁸ რეზერვების ადეკვატურობის შესაფასებლად, როგორც წესი, გამოიყენება 3 თვის იმპორტის ჯერადი - https://www.imf.org/external/np/pdr/debtres/#III_B

6. მაკროეკონომიკური სცენარები

მაკროეკონომიკური სცენარები წარმოადგენს ეკონომიკის საბაზისო, ყველაზე მეტად მოსალოდნელი სცენარიდან გაუთვალისწინებელი გადახრის შემთხვევაში ქვეყნის ეკონომიკის შესაძლო განვითარების მოდელებს.

2023 წლისათვის საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების დაშვებებს შორის ძირითადი განსხვავება რუსეთ-უკრაინის ომის მოსალოდნელ გავლენებშია (ომის გავლენა საკვები პროდუქტების ფასებზე როგორც რეგიონის, ასევე მსოფლიო ბაზრებზე, აგრეთვე, საინვესტიციო გარემოზე ა.შ.). გამომდინარე იქიდან, რომ აღნიშნული ომი კვლავ გრძელდება, საპროგნოზო პერიოდისთვის გაურკვეველობა კვლავ რჩება.

საბაზისო მოდელი უშვებს, რომ საქართველოში 2023 წელს რუსეთ-უკრაინის ომს არ ექნება გავლენა, და რეგიონში არ გაუარესდება მდგომარეობა, აგრეთვე საგარეო ვაჭრობის სფეროში კვლავ მზარდი ტენდენცია გვექნება. გაიზრდება როგორც საქონლის, ისე მომსახურების ექსპორტი და შესაბამისად, გაუმჯობესდება ტურიზმის მაჩვენებლები. გაგრძელდება 2021 და 2022 წლებში დაფიქსირებული ეკონომიკური მაჩვენებლების გაუმჯობესება.

შესაძლებელია განვიხილოთ მაკროეკონომიკური განვითარების ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.

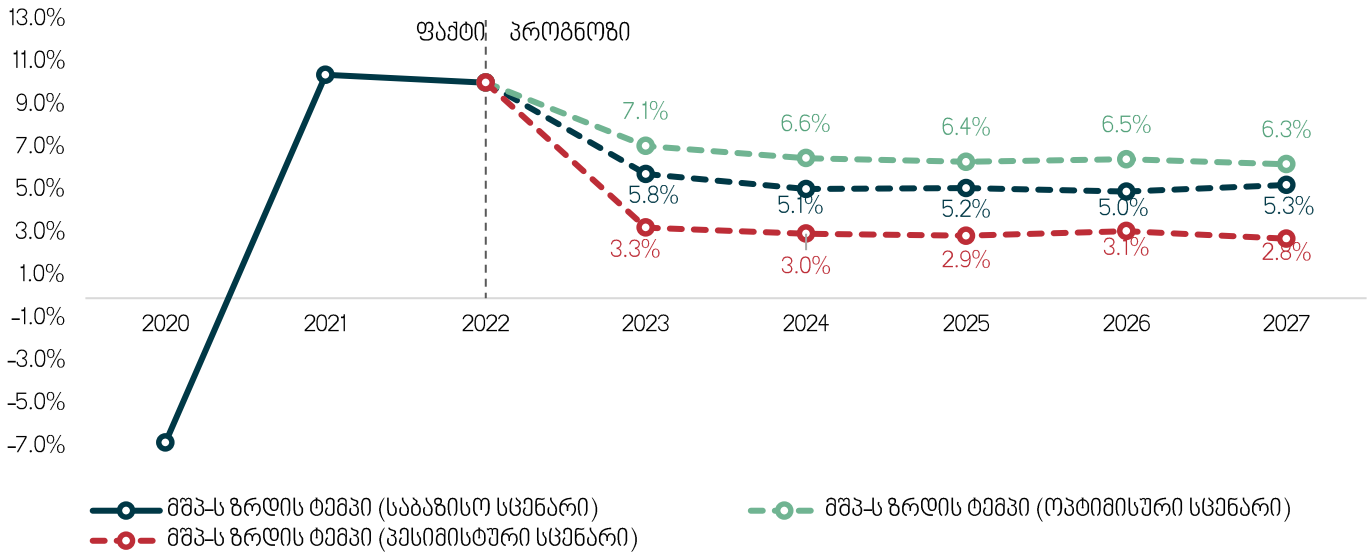
ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით მოხდება ეკონომიკის უფრო სწრაფი ტემპით გამოცოცხლება და საგარეო დისბალანსის აღმოფხვრა. ამავე დაშვების მიხედვით, 2023 წელს საქართველოს ეკონომიკა დანარჩენ მსოფლიოსთან ერთად უფრო სწრაფად განაგრძობს ზრდას და რუსეთ-უკრაინის ომის მოსალოდნელი შედეგები ეკონომიკაზე ვერ მოახდენს გავლენას. ამავე სცენარის მიხედვით, როგორც საქართველოში, ისე დანარჩენ მსოფლიოში აღნიშნულ ომს არ მოჰყვება ფისკალური/ვალის მდგრადობის პრობლემები და მსოფლიო შეინარჩუნებს ჯანსაღ ფისკალურ პოზიციებს. ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საქართველოში 2023 წლიდან უფრო მეტად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი და უფრო მეტად გაიზრდება საგარეო მოთხოვნა. საშუალოვადიან პერიოდში ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს მუდმივად დადებით შოკს ქვეყანაში და მაღალ ეკონომიკურ ზრდას.

პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ რუსეთ-უკრაინის ომს გავლენა ექნება საქართველოს ეკონომიკაზე და შესაბამისად, 2023 წლის პირველი კვარტლის მაღალ ეკონომიკურ ზრდასთან შედარებით მიმდინარე წლის დარჩენილ კვარტლებში ქვეყანაში ეკონომიკა შესაძლოა მცირედით შენეღდეს და ომის შესაძლო შედეგები აისახოს საშუალოვადიანი პერიოდის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე. პესიმისტური სცენარის მიხედვით, ასევე მოსალოდნელია, რომ ტურისტული ნაკადების გამოცოცხლება, რომელიც დაწყებულია 2021 წლიდან, გაგრძელდება 2023 წელსაც, თუმცა მისი ტემპები ნაკლები იქნება საშუალოვადიან პერიოდში საბაზისო სცენარის დაშვებასთან შედარებით. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ ეკონომიკის მაღალი ზრდა ძნელად მისაღწევი იქნება და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობების ფონზე შემცირდება ასევე წარმოების პოტენციალიც.

6.1 ძირითადი დაშვებები

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური მოდელის (PBOMFM) სხვადასხვა სცენარი ეფუძნება შოკების რეალიზაციის პირობებში ორი ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორის: ინფლაციისა და რეალური მშპ-ის ცვლილებებს. დანარჩენი მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარიდან გადახრები განპირობებულია ინფლაციისა და მშპ-ის ზრდის შოკებით.

რეალური მშპ-ის ზრდის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები წარმოადგენს ზემოთ აღწერილი დაშვებების შესაძლო რეალიზაციის შედეგად საბაზისო სცენარიდან გადახრას.

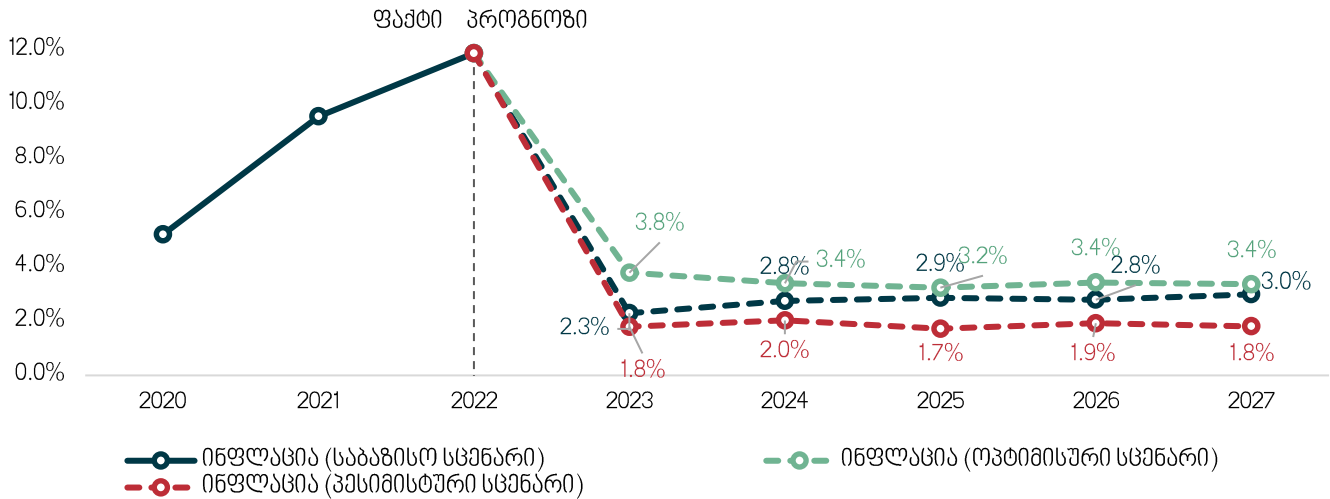
დიაგრამა 22: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

მაკროეკონომიკური სცენარები ეფუძნება დაშვებას რომ, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში პერმანენტულად დადებითი შოკები რეალიზდება, ხოლო, უარყოფითი სცენარის დროს, ყოველ წელს საბაზისო სცენართან შედარებით ეკონომიკური განვითარების უარყოფითი ტენდენციებია მოსალოდნელი.

ამ დაშვებების გათვალისწინებით, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2023-2027 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 6.6% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 3.0%.

რაც შეეხება სამომხმარებლო ფასების ინფლაციას, მისი ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს წლების განმავლობაში ინფლაციის ტენდენციებს ეკონომიკური ზრდისა და შენელებისას, აგრეთვე - ინფლაციის საპროგნოზო მოდელის შეფასების შეცდომას.

ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 3.4%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 1.9%).

დიაგრამა 23: ინფლაცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რეალური მშპ-ისა და ინფლაციის ოპტიმისტური სცენარების კომბინაცია წარმოადგენს მთლიანი მოდელის ოპტიმისტური სცენარის საფუძველს, ხოლო პესიმისტური სცენარების კომბინაცია ეკონომიკური განვითარების პესიმისტური სცენარის ბაზისია.

მოდელი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური შოკები, პირველ რიგში, სწორედ ამ ორ ინდიკატორზე მოახდენს გავლენას. თავის მხრივ, რეალური მშპ-ის ზრდა და ინფლაცია გავლენას ახდენს ერთმანეთზე, რაც აგრეთვე ეკონომიკური შინაარსის მატარებელია.

საბაზისო სცენართან შედარებით მაღალი ეკონომიკური ზრდა ნიშნავს საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილ ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გაზრდილ ფასებს, ხოლო ეკონომიკის ზრდის მუდმივი დაბალი ტემპი ერთობლივი მოთხოვნის და, შესაბამისად, ფასების კლებას განაპირობებს. თავის მხრივ, საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი და სტაბილური ინფლაცია ხელს უწყობს მოხმარების სტიმულირებას, რაც ზრდის ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გამოშვებას, ხოლო დაბალი ინფლაცია დაბოგვის სტიმულს ქმნის და საშუალოვადიან პერიოდში მოთხოვნას ამცირებს.

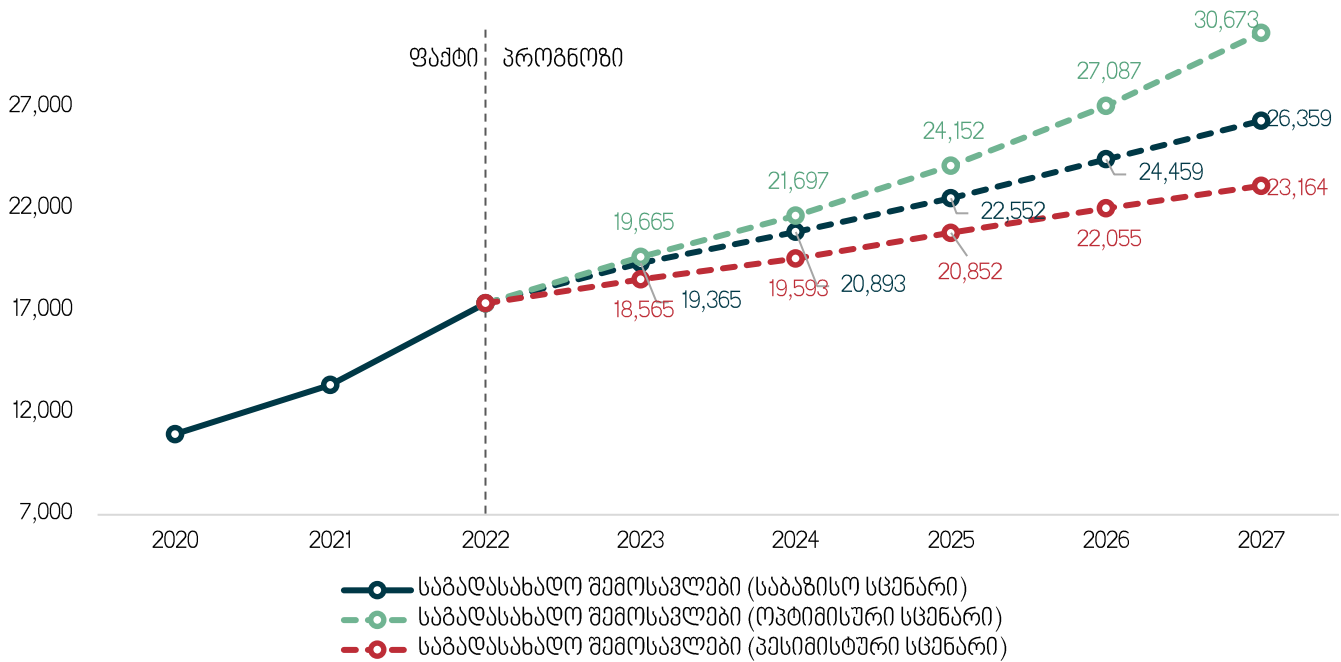
პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარები აგებულია იმ დაშვებით, რომ მთავრობის ხარჯვითი პოლიტიკა წარიმართება ისე, როგორც მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებშია ასახული. საბიუჯეტო ოფისის ოპტიმისტური სცენარი მოიცავს მთავრობის ოპტიმისტურ ხარჯვით პოლიტიკას, ხოლო პესიმისტურ სცენარში მთავრობის პესიმისტური სცენარით გათვალისწინებული ხარჯვითი პოლიტიკაა გათვალისწინებული¹⁹.

¹⁹ საქართველოს პარლამენტში 2023 წლის 01 ივნისს წარმოდგენილი 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილი საპროგნოზო მარკენებლები.

6.2 ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარები

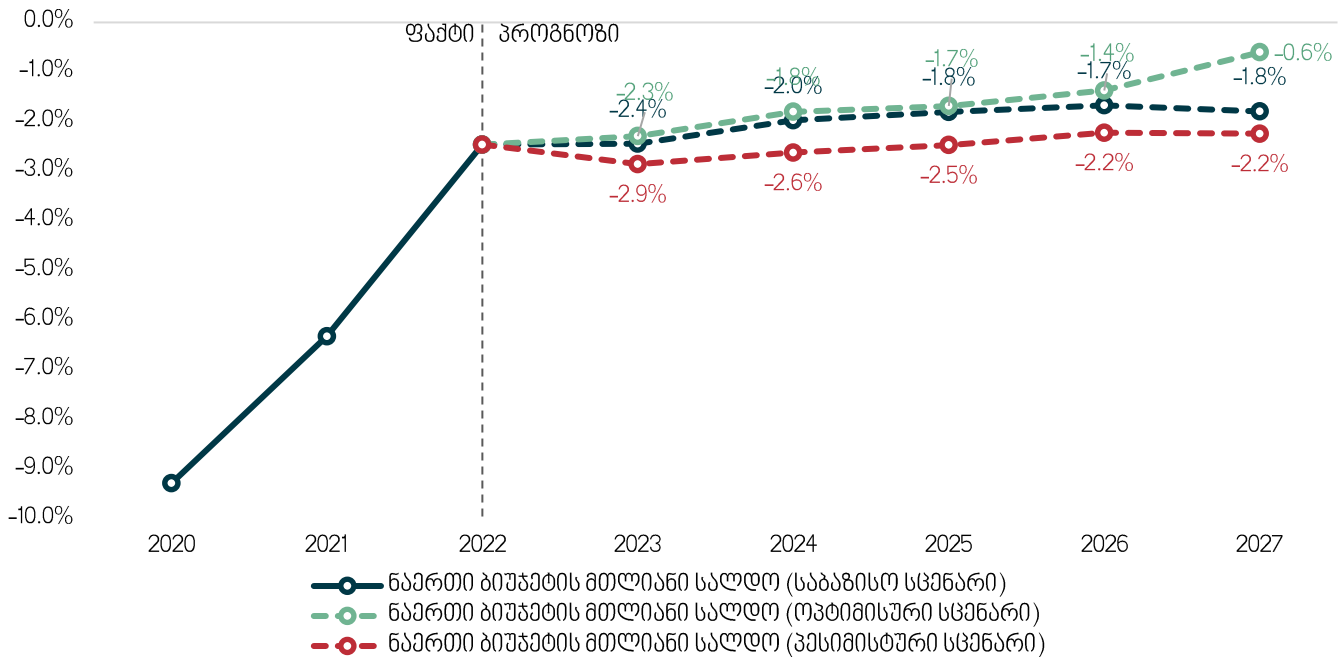
რაც შეეხება ეკონომიკურ სცენარებს სექტორების მიხედვით:

მაღალი ეკონომიკური ზრდა და ფასების მაღალი დონე განაპირობებს იმას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით იზრდება გადასახადების დასაბეგრი ბაზა და, შესაბამისად, ბიუჯეტში მობილიზებული გადასახადები, ხოლო უარყოფითი სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ გადასახადების მოცულობა საბაზისო პროგნოზთან შედარებით შემცირდება.

დიაგრამა 24: საგადასახადო შემოსავლები (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარები).

ასევე აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის სცენარების მიხედვით განსხვავებულ საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზთან ერთად, ხარჯებში გათვალისწინებულია მთავრობის მიერ წარმოდგენილი შესაბამის ოპტიმისტურ და პესიმიისტურ სცენარებში ასახული ხარჯების მოცულობები. ეს ყოველივე პირდაპირ აისახება ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის ცვლილებაზე, რომელიც განსხვავდება როგორც საბიუჯეტო ოფისის საბაზისო პროგნოზებისაგან, ისე მთავრობის ოპტიმისტური და პესიმიისტური სცენარებისაგან (იხ. დანართები 7 და 8).

დიაგრამა 25: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

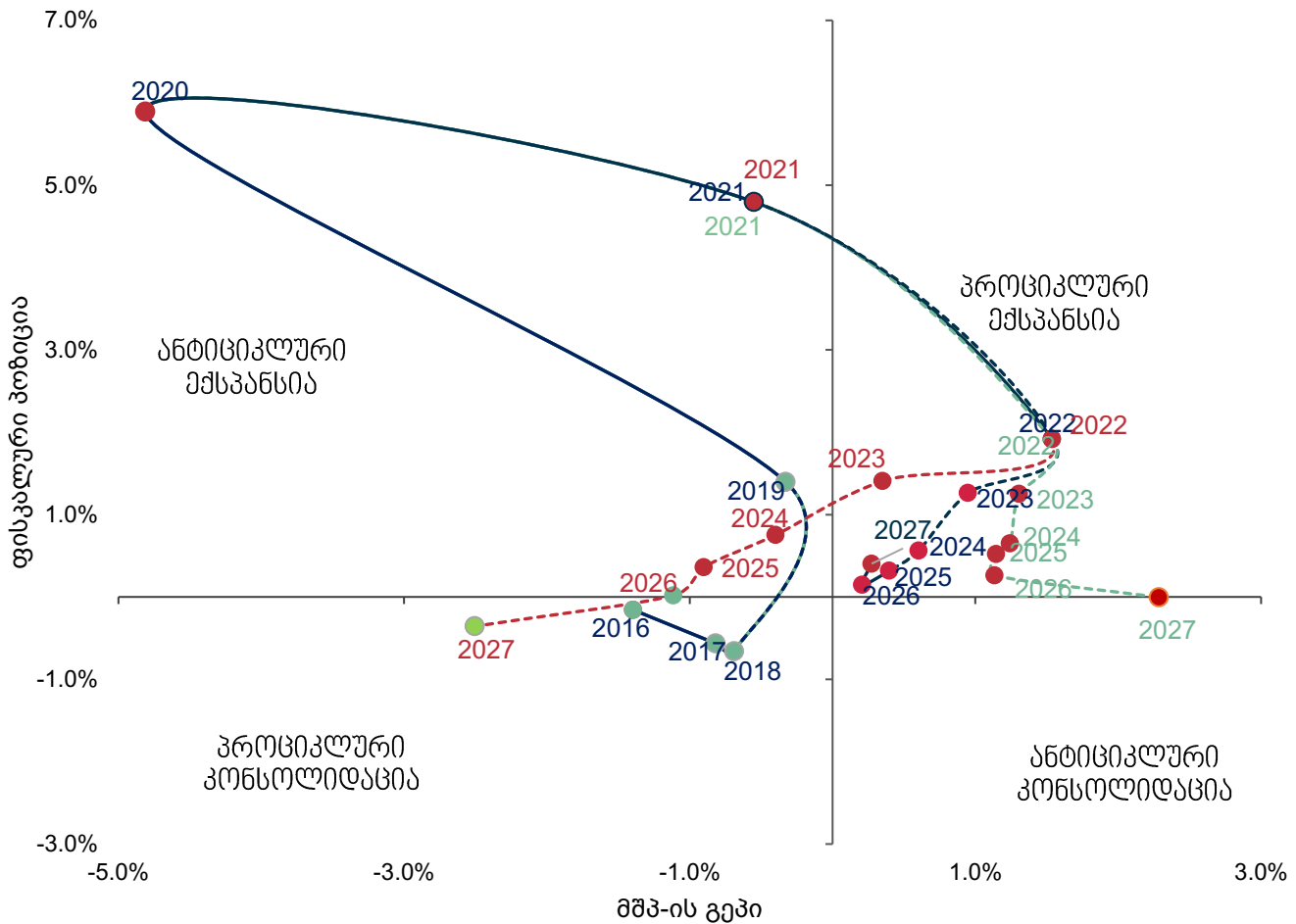
ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2023 წელს და მთელ საშუალოვადიან პერიოდში შენარჩუნდება 3.0%-იან ნიშნულზე ქვემოთ და უკვე 2026 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება უმნიშვნელოდ უარყოფითი იქნება (-0.6%). რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2023 წლისათვის -2.5%-ს გაუტოლდება, შემდეგ წლებში შემცირების ტენდენცია ექნება და საშუალოვადიან პერიოდში მუდმივად 3.0%-ის ქვემოთ იქნება.

მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ 2023 წელს და შემდგომ საშუალოვადიან პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტს 3.0%-ზე ნაკლები იქნება. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც.

აგრეთვე, მნიშვნელოვანია ცვლილების დაშვების პირობებში თუ რა მიმართულების იქნება არსებული ფისკალური პოლიტიკა მთავრობის ხარჯების სხვადასხვა სცენარის შესაბამისად: ეკონომიკური ციკლების დაბალანსებისა და შესუსტების (ანტიციკლური), თუ პირიქით - გაძლიერების (პროციკლური) მიმართულებით.

ოპტიმისტური სცენარის თანახმად, 2023-2027 წლებში ფისკალური პოზიცია (ბიუჯეტის ციკლურად კორექტირებული პირველადი მთლიანი სალდო უარყოფითი ნიშნით) დადებითი იქნება (ექსპანსია), რაც ნიშნავს, რომ ადგილი აქვს მთავრობის მხრიდან ეკონომიკის სტიმულირებას. აღნიშნულ პერიოდში ეკონომიკა პოტენციურზე მეტად ძლიერდება და მთავრობის ფისკალური პოლიტიკა ციკლის მიმართულებით მოქმედებს, რაც არის პროციკლური ექსპანსია.

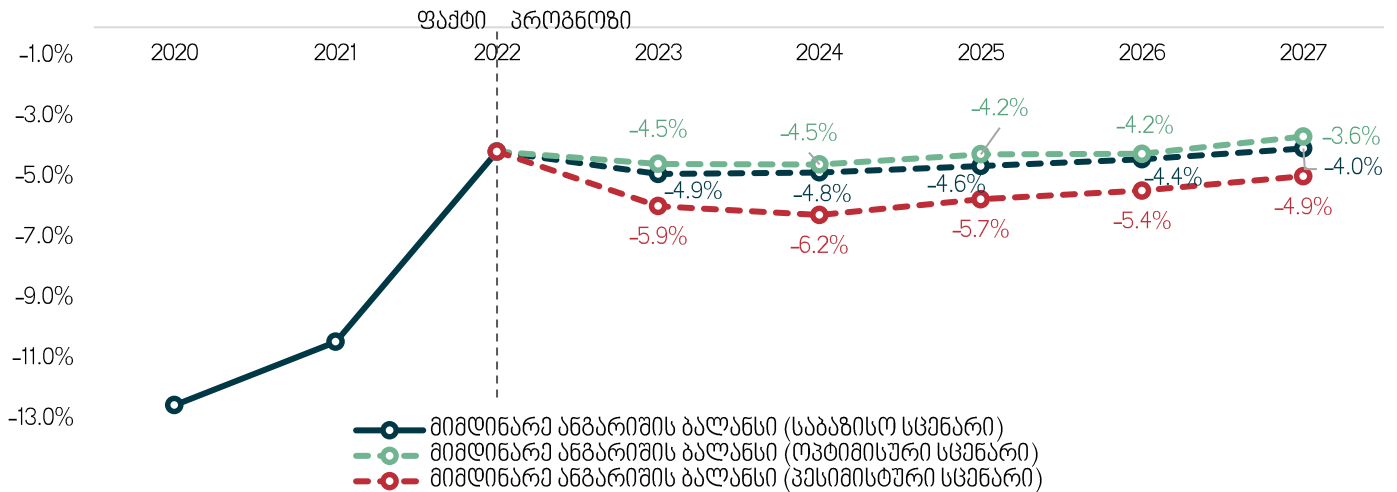
რაც შეეხება პესიმისტურ სცენარს, ფისკალური პოზიცია დადებითია მთელი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში (ექსპანსია) გარდა 2027 წლისა. შესაბამისად, ფისკალური პოლიტიკა ანტიციკლურია ეკონომიკის შენელებისას 2023-2026 წლებში. ამ პერიოდში მთავრობის მხრიდან ადგილი აქვს ანტიციკლურ ექსპანსიას, ხოლო 2027 წელს გვაქვს პროციკლური კონსოლიდაცია, როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

დიაგრამა 26: ფისკალური პოზიცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რაც შეეხება საგარეო სექტორს, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2023 წელს მოსალოდნელია როგორც ექსპორტის, ასევე - იმპორტის უფრო მეტად ზრდა, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში მნიშვნელოვანი ეკონომიკური გამოცოცხლების ფონზე უფრო სწრაფად აღდგება ტურისტული სექტორი, რაც საბაზისო სცენართან შედარებით გააუმჯობესებს საგაჭრო ბალანსს. ამავე დროს, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა კომპონენტიც, რაც აისახება როგორც მიმდინარე ანგარიშის, ასევე - კაპიტალის და ფინანსური ანგარიშის სტრუქტურაზე.

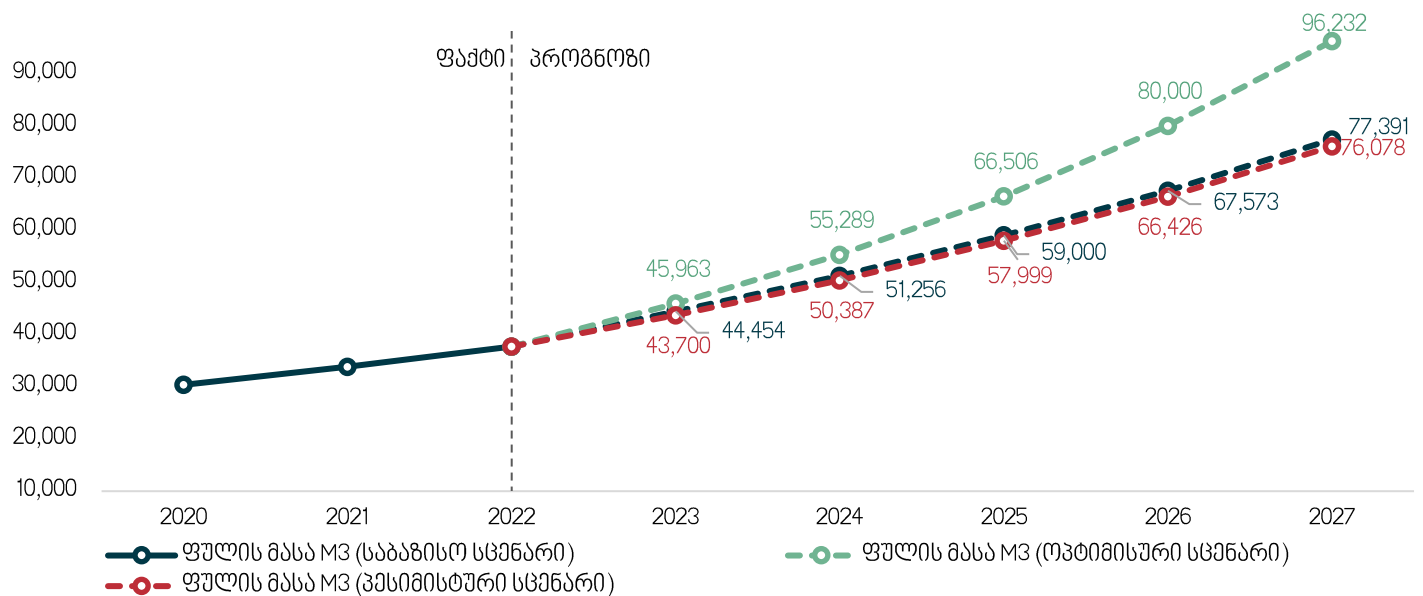
პესიმისტური სცენარის განვითარება და ეკონომიკური აქტივობის შემცირება უკავშირდება საგარეო ვაჭრობის შემცირებას და, აგრეთვე, საგადასახდელო ბალანსის განსხვავებულ სტრუქტურას.

დიაგრამა 27: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

აღსანიშნავია, რომ ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის პერმანენტულ შემცირებას, თუმცა განსხვავებული ტემპებით. პესიმისტური სცენარი 2023-2027 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს საშუალოდ -5.6%-ის ფარგლებში პროგნოზირებს, ხოლო ოპტიმისტური კი -4.2%-ის ფარგლებში. 2027 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -3.6% და -4.9% იქნება.

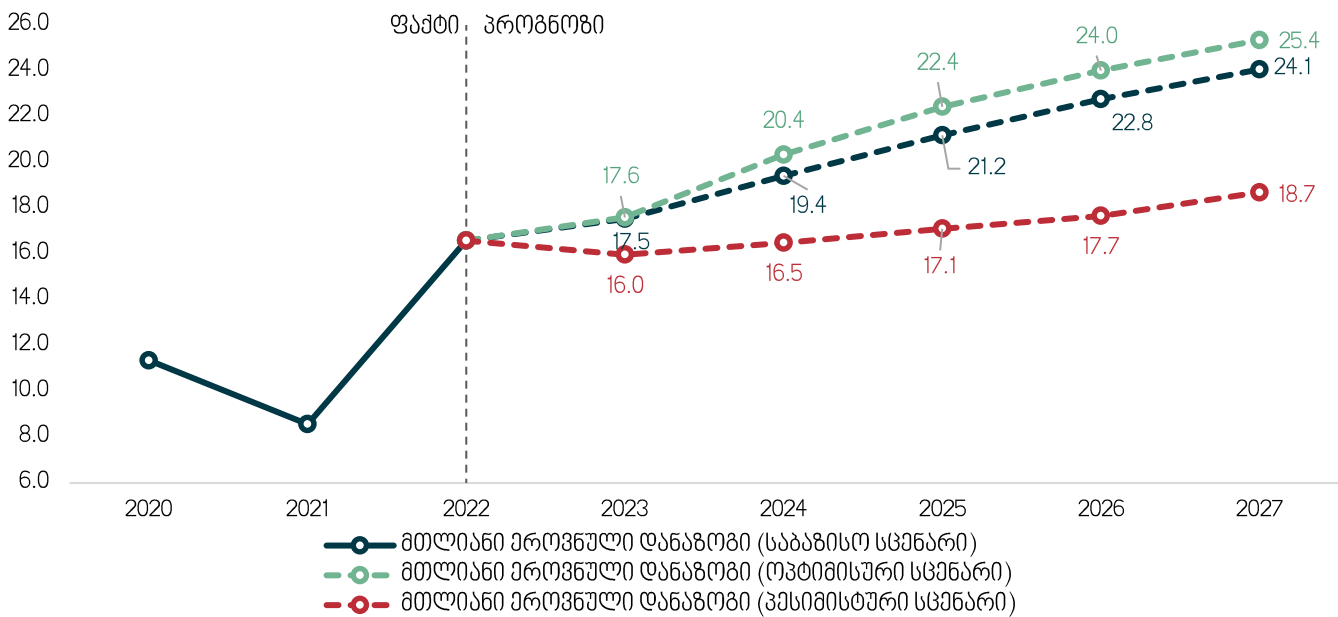
მონეტარული სექტორის აქტივობაც პირდაპირაა დაკავშირებული ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან: მაღალი აქტივობის პირობებში მოსალოდნელია, რომ გაიზრდება მიმოქცევაში არსებული ფული, აგრეთვე, ეროვნული ბანკისა და სხვა დეპოზიტური კორპორაციების საშინაო და უცხოური აქტივები. თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების როგორც აქტივები, ასევე - პასივები საბაზისო სცენართან შედარებით დაიკლებს.

დიაგრამა 28: ფულის მასა M3 (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის პირობებში M3 ფულის მასის ოდენობა ყოველთვის აჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელს, ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში M3 აგრეგატის მოცულობა ნაკლებია საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ეკონომიკაში არსებული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება როგორც შიდა ეკონომიკური აქტივობების სტრუქტურა და მიმართულებები, ასევე - საგარეო სექტორის ტენდენციებიც. ამ ყოველივეს კომპლექსურად აღწერისთვის მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვლება ქვეყნის მთლიანი დანაზოგი.

დიაგრამა 29: მთლიანი ეროვნული დანაზოგი, % მშპ-თან (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგები უფრო მეტად იზრდება საბაზისო სცენართან შედარებით. ამ პერიოდში შემცირებული საგარეო დანაზოგის (მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი) პარალელურად მთლიანი დანაზოგების²⁰ ზრდის და საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილი ინვესტიციების დაფინანსების მთავარი წყარო შიდა დანაზოგები იქნება.

თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში, რომელიც ნაკლებ საბიუჯეტო შემოსავლებს (შესაბამისად ნაკლებ სამთავრობო დანაზოგს) და მცირედით მეტ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს (შესაბამისად მეტ საგარეო დანაზოგს) გულისხმობს. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში დანაზოგების ძირითადი წყარო კვლავ საგარეო დანაზოგებია, რაც გულისხმობს იმას, რომ მთლიანი დანაზოგის ფორმირებისათვის მნიშვნელოვანი ხდება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ზრდა და იგი ინვესტიციების მნიშვნელოვანი წყარო ხდება.

²⁰ მთლიანი დანაზოგი არის ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგისა და მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის სხვაობა

დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)²¹

	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 PBO მოსალოდნელი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	-6.8%	10.5%	10.1%	5.8%	5.1%	5.2%	5.0%	5.3%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	5.2%	9.6%	11.9%	2.3%	2.8%	2.9%	2.8%	3.0%
მშპ დეფლატორი	7.3%	10.3%	8.6%	3.8%	3.2%	3.0%	3.0%	3.0%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 267	60 003	71 754	78,577	85,241	92,327	99,848	108,298
მილიონი აშშ დოლარი	15 847	18 626	24 605	29,759	32,059	33,858	37,442	41,335
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 234	16 179	19 453	21,188	22,984	24,895	26,923	29,202
დოლარი	4 256	5 023	6 672	8,024	8,644	9,129	10,096	11,146
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	119.2	116.5	110.0	109.7	109.7	109.8	109.4	109.1
მოხმარება	95.3	97.5	89.3	87.2	85.5	83.9	82.3	81.0
კერძო	87.8	90.5	82.8	80.4	78.7	77.2	75.6	74.3
სახელმწიფო	7.6	7.0	6.4	6.8	6.8	6.8	6.7	6.7
ინვესტიციები	23.9	19.0	20.7	22.6	24.2	25.8	27.1	28.1
კერძო	15.3	11.3	12.4	14.7	17.7	19.6	20.9	21.9
სახელმწიფო	8.6	7.7	8.3	7.9	6.6	6.3	6.2	6.2
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	11.4	8.6	16.6	17.5	19.4	21.2	22.8	24.1
სახელმწიფო	-1.1	0.6	5.2	5.0	4.2	4.2	4.3	4.2
კერძო	12.5	7.9	11.3	12.5	15.2	17.0	18.5	19.9
ფისკალური სექტორი²²	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12,407	15,143	19,378	21,583	23,144	24,825	26,795	28,729
საგადასახადო შემოსავლები	10,964	13,380	17,386	19,365	20,893	22,552	24,459	26,359
პირდაპირი გადასახადები	4,433	5,395	7,797	8,871	9,527	10,367	11,383	12,233
არაპირდაპირი გადასახადები	6,531	7,985	9,589	10,494	11,366	12,185	13,076	14,125
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	17,189	19,358	21,579	23,852	25,124	26,789	28,713	30,920
მიმდინარე ხარჯები	12,960	14,767	15,611	17,652	19,524	20,989	22,513	24,220

²¹ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2023 წლის 1 ივნისს წარმოდგენილ 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მარჯვენებებს.

²² ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს გარდა ყველა ინდიკატორი წარმოადგენს ნაერთი ბიუჯეტის მარჯვენებებს.

არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,229	4,591	5,968	6,200	5,600	5,800	6,200	6,700
საოპერაციო სალდო	-553	375	3,767	3,930	3,620	3,835	4,282	4,508
მთლიანი სალდო	-4,574	-3,794	-1,766	-1,920	-1,680	-1,665	-1,668	-1,942
მთავრობის ვალი	29,654	29,812	28,538	31,107	33,620	36,174	38,727	41,446
საგარეო	23,467	23,967	21,392	22,601	23,612	24,565	25,414	26,169
საშინაო	6,186	5,845	7,146	8,506	10,008	11,610	13,313	15,277
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-4,596	-3,662	-2,203	-1,800	-1,800	-1,785	-1,788	-2,062
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-4,481	-3,796	-1,601	-1,923	-1,596	-1,645	-1,997	-1,885
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	25.2%	25.2%	27.0%	27.5%	27.2%	26.9%	26.8%	26.5%
საგადასახადო შემოსავლები	22.3%	22.3%	24.2%	24.6%	24.5%	24.4%	24.5%	24.3%
პირდაპირი გადასახადები	9.0%	9.0%	10.9%	11.3%	11.2%	11.2%	11.4%	11.3%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.3%	13.3%	13.4%	13.4%	13.3%	13.2%	13.1%	13.0%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	34.9%	32.3%	30.1%	30.4%	29.5%	29.0%	28.8%	28.6%
მიმდინარე ხარჯები	26.3%	24.6%	21.8%	22.5%	22.9%	22.7%	22.5%	22.4%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.6%	7.7%	8.3%	7.9%	6.6%	6.3%	6.2%	6.2%
საოპერაციო სალდო	-1.1%	0.6%	5.2%	5.0%	4.2%	4.2%	4.3%	4.2%
მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.3%	-2.5%	-2.4%	-2.0%	-1.8%	-1.7%	-1.8%
მთავრობის ვალი	60.2%	49.7%	39.8%	39.6%	39.4%	39.2%	38.8%	38.3%
საგარეო	47.6%	39.9%	29.8%	28.8%	27.7%	26.6%	25.5%	24.2%
საშინაო	12.6%	9.7%	10.0%	10.8%	11.7%	12.6%	13.3%	14.1%
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.1%	-3.1%	-2.3%	-2.1%	-1.9%	-1.8%	-1.9%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-9.1%	-6.3%	-2.2%	-2.4%	-1.9%	-1.8%	-2.0%	-1.7%

მონეტარული სექტორი

	%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	1.9%	0.0%	4.3%	3.1%	3.7%	3.6%	3.2%	3.1%
წმინდა საშინაო აქტივები	59.8%	56.4%	48.3%	53.4%	56.5%	60.4%	64.5%	68.4%
ფართო ფული M3	61.7%	56.4%	52.6%	56.6%	60.1%	63.9%	67.7%	71.5%
ფართო ფული M2	27.7%	26.8%	27.6%	30.1%	32.4%	34.6%	36.8%	39.3%

საგარეო სექტორი

	%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-12.5%	-10.4%	-4.1%	-4.9%	-4.8%	-4.6%	-4.4%	-4.0%

სავაჭრო ბალანსი	-19.2%	-16.5%	-10.0%	-9.6%	-9.7%	-9.7%	-9.5%	-9.1%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3911	4272	4885	6,296	6,804	7,352	7,824	7,994
იმპორტის ჯერადი	5.2	4.6	3.7	4.0	3.9	3.9	3.8	3.6
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	985.4	750.3	1,666.8	1,329	1,399	1,423	1,440	1,472

დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)²³

	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 PBO მოსალოდნელი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	-6.8%	10.5%	10.1%	7.1%	6.6%	6.4%	6.5%	6.3%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	5.2%	9.6%	11.9%	3.8%	3.4%	3.2%	3.4%	3.4%
მშპ დეფლატორი	7.3%	10.3%	8.6%	4.0%	3.7%	3.6%	4.0%	3.6%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 267	60 003	71 754	79,874	88,113	97,012	107,417	118,303
მილიონი აშშ დოლარი	15 847	18 626	24 605	30,229	33,139	35,581	40,285	45,154
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 234	16 179	19 453	21,537	23,759	26,159	28,964	31,900
დოლარი	4 256	5 023	6 672	8,151	8,936	9,594	10,863	12,175
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	119.2	116.5	110.0	109.3	109.3	109.1	108.4	106.7
მოხმარება	95.3	97.5	89.3	87.0	84.4	82.4	80.2	77.8
კერძო	87.8	90.5	82.8	80.4	77.8	76.0	74.0	71.6
სახელმწიფო	7.6	7.0	6.4	6.7	6.6	6.4	6.2	6.1
ინვესტიციები	23.9	19.0	20.7	22.2	24.9	26.7	28.2	29.0
კერძო	15.3	11.3	12.4	14.5	18.5	20.7	22.4	23.3
სახელმწიფო	8.6	7.7	8.3	7.8	6.4	6.0	5.8	5.7
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	11.4	8.6	16.6	17.6	20.4	22.4	24.0	25.4
სახელმწიფო	-1.1	0.6	5.2	5.3	4.9	5.4	6.2	7.5
კერძო	12.5	7.9	11.3	12.3	15.4	17.0	17.8	17.9

ფისკალური სექტორი მლნ ლარი

²³ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2023 წლის 1 ივნისს წარმოდგენილ 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მანიკენებებს.

შემოსავლები და გრანტები	12,407	15,143	19,378	21,883	23,848	26,225	29,223	33,043
საგადასახადო შემოსავლები	10,964	13,380	17,386	19,665	21,697	24,152	27,087	30,673
პირდაპირი გადასახადები	4,433	5,395	7,797	8,971	9,931	11,067	12,233	14,247
არაპირდაპირი გადასახადები	6,531	7,985	9,589	10,694	11,766	13,085	14,854	16,425
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	17,189	19,358	21,579	24,062	25,733	28,157	30,945	34,005
მიმდინარე ხარჯები	12,960	14,767	15,611	17,652	19,524	20,989	22,513	24,220
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,229	4,591	5,968	6,410	6,209	7,168	8,432	9,785
საოპერაციო სალდო	-553	375	3,767	4,230	4,324	5,235	6,710	8,822
მთლიანი სალდო	-4,574	-3,794	-1,766	-1,830	-1,585	-1,633	-1,472	-713
მთავრობის ვალი	29,654	29,812	28,538	31,107	33,620	36,174	38,727	41,446
საგარეო	23,467	23,967	21,392	22,601	23,612	24,565	25,414	26,169
საშინაო	6,186	5,845	7,146	8,506	10,008	11,610	13,313	15,277
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-4,596	-3,662	-2,203	-1,710	-1,705	-1,753	-1,592	-833
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-4,481	-3,796	-1,601	-1,963	-1,633	-1,693	-1,969	-2,043
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	25.2%	25.2%	27.0%	27.4%	27.1%	27.0%	27.2%	27.9%
საგადასახადო შემოსავლები	22.3%	22.3%	24.2%	24.6%	24.6%	24.9%	25.2%	25.9%
პირდაპირი გადასახადები	9.0%	9.0%	10.9%	11.2%	11.3%	11.4%	11.4%	12.0%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.3%	13.3%	13.4%	13.4%	13.4%	13.5%	13.8%	13.9%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	34.9%	32.3%	30.1%	30.1%	29.2%	29.0%	28.8%	28.7%
მიმდინარე ხარჯები	26.3%	24.6%	21.8%	22.1%	22.2%	21.6%	21.0%	20.5%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.6%	7.7%	8.3%	8.0%	7.0%	7.4%	7.8%	8.3%
საოპერაციო სალდო	-1.1%	0.6%	5.2%	5.3%	4.9%	5.4%	6.2%	7.5%
მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.3%	-2.5%	-2.3%	-1.8%	-1.7%	-1.4%	-0.6%
მთავრობის ვალი	60.2%	49.7%	39.8%	38.9%	38.2%	37.3%	36.1%	35.0%
საგარეო	47.6%	39.9%	29.8%	28.3%	26.8%	25.3%	23.7%	22.1%
საშინაო	12.6%	9.7%	10.0%	10.6%	11.4%	12.0%	12.4%	12.9%
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.1%	-3.1%	-2.1%	-1.9%	-1.8%	-1.5%	-0.7%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-9.1%	-6.3%	-2.2%	-2.5%	-1.9%	-1.7%	-1.8%	-1.7%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	1.9%	0.0%	4.3%	3.2%	3.8%	3.6%	3.3%	3.1%
წმინდა საშინაო აქტივები	59.8%	56.4%	48.3%	54.4%	59.0%	65.0%	71.1%	78.2%
ფართო ფული M3	61.7%	56.4%	52.6%	57.5%	62.7%	68.6%	74.5%	81.3%
ფართო ფული M2	27.7%	26.8%	27.6%	30.6%	33.4%	37.1%	40.9%	45.0%

საბარემო სექტორი	% -ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-12.5%	-10.4%	-4.1%	-4.5%	-4.5%	-4.2%	-4.2%	-3.6%
სავაჭრო ბალანსი	-19.2%	-16.5%	-10.0%	-9.2%	-9.3%	-9.1%	-8.4%	-6.7%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3911	4272	4885	6,344	7,007	7,678	8,255	8,487
იმპორტის ჯერადი	5.2	4.6	3.7	4.0	3.9	3.9	3.8	3.7
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	985.4	750.3	1,666.8	1,329	1,399	1,423	1,440	1,472

დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (კუპონისტური სცენარი)²⁴

	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 PBO მოსალოდნელი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	% -ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	-6.8%	10.5%	10.1%	3.3%	3.0%	2.9%	3.1%	2.8%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	5.2%	9.6%	11.9%	1.8%	2.0%	1.7%	1.9%	1.8%
მშპ დეფლატორი	7.3%	10.3%	8.6%	1.8%	1.7%	1.6%	1.8%	1.8%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 267	60 003	71 754	75,272	78,857	82,447	86,536	90,579
მილიონი აშშ დოლარი	15 847	18 626	24 605	28,481	29,658	30,248	32,461	34,572
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 234	16 179	19 453	20,297	21,263	22,231	23,334	24,424
დოლარი	4 256	5 023	6 672	7,680	7,997	8,156	8,753	9,322
	% მშპ-სთან							
აბორბცია	119.2	116.5	110.0	110.9	111.5	111.5	111.3	111.0
მოხმარება	95.3	97.5	89.3	89.0	88.8	88.6	88.2	87.4
კერძო	87.8	90.5	82.8	81.9	81.5	81.1	80.5	79.4

²⁴ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2023 წლის 1 ივნისის წარმოდგენილ 2023-2027 წ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

სახელმწიფო	7.6	7.0	6.4	7.1	7.3	7.6	7.7	8.0
ინვესტიციები	23.9	19.0	20.7	22.0	22.7	22.9	23.1	23.6
კერძო	15.3	11.3	12.4	13.7	15.6	15.8	15.9	16.2
სახელმწიფო	8.6	7.7	8.3	8.2	7.1	7.0	7.2	7.4
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	11.4	8.6	16.6	16.0	16.5	17.1	17.7	18.7
სახელმწიფო	-1.1	0.6	5.2	4.2	2.4	1.7	1.2	0.5
კერძო	12.5	7.9	11.3	11.8	14.1	15.4	16.4	18.2

ფისკალური სექტორი

	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12,407	15,143	19,378	20,783	21,444	22,425	23,591	24,634
საგადასახადო შემოსავლები	10,964	13,380	17,386	18,565	19,593	20,852	22,055	23,164
პირდაპირი გადასახადები	4,433	5,395	7,797	8,571	9,027	9,767	10,383	11,033
არაპირდაპირი გადასახადები	6,531	7,985	9,589	9,994	10,566	11,085	11,672	12,130
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	17,189	19,358	21,579	23,281	23,812	24,760	25,763	26,914
მიმდინარე ხარჯები	12,960	14,767	15,611	17,652	19,524	20,989	22,513	24,220
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,229	4,591	5,968	5,629	4,288	3,771	3,250	2,694
საოპერაციო სალდო	-553	375	3,767	3,130	1,920	1,435	1,078	413
მთლიანი სალდო	-4,574	-3,794	-1,766	-2,149	-2,068	-2,036	-1,922	-2,031
მთავრობის ვალი	29,654	29,812	28,538	31,107	33,620	36,174	38,727	41,446
საგარეო	23,467	23,967	21,392	22,601	23,612	24,565	25,414	26,169
საშინაო	6,186	5,845	7,146	8,506	10,008	11,610	13,313	15,277
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-4,596	-3,662	-2,203	-2,029	-2,188	-2,156	-2,042	-2,151
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-4,481	-3,796	-1,601	-1,352	-684	-315	953	1,221
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	25.2%	25.2%	27.0%	27.6%	27.2%	27.2%	27.3%	27.2%
საგადასახადო შემოსავლები	22.3%	22.3%	24.2%	24.7%	24.8%	25.3%	25.5%	25.6%
პირდაპირი გადასახადები	9.0%	9.0%	10.9%	11.4%	11.4%	11.8%	12.0%	12.2%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.3%	13.3%	13.4%	13.3%	13.4%	13.4%	13.5%	13.4%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	34.9%	32.3%	30.1%	30.9%	30.2%	30.0%	29.8%	29.7%
მიმდინარე ხარჯები	26.3%	24.6%	21.8%	23.5%	24.8%	25.5%	26.0%	26.7%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.6%	7.7%	8.3%	7.5%	5.4%	4.6%	3.8%	3.0%

საოპერაციო სალდო	-1.1%	0.6%	5.2%	4.2%	2.4%	1.7%	1.2%	0.5%
მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.3%	-2.5%	-2.9%	-2.6%	-2.5%	-2.2%	-2.2%
მთავრობის ვალი	60.2%	49.7%	39.8%	41.3%	42.6%	43.9%	44.8%	45.8%
საგარეო	47.6%	39.9%	29.8%	30.0%	29.9%	29.8%	29.4%	28.9%
საშინაო	12.6%	9.7%	10.0%	11.3%	12.7%	14.1%	15.4%	16.9%
მოდერნიზირებული მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.1%	-3.1%	-2.7%	-2.8%	-2.6%	-2.4%	-2.4%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-9.1%	-6.3%	-2.2%	-1.8%	-0.9%	-0.4%	1.1%	1.3%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	1.9%	0.0%	4.3%	2.9%	3.7%	3.6%	3.1%	3.2%
წმინდა საშინაო აქტივები	59.8%	56.4%	48.3%	55.2%	60.2%	66.7%	73.6%	80.8%
ფართო ფული M3	61.7%	56.4%	52.6%	58.1%	63.9%	70.3%	76.8%	84.0%
ფართო ფული M2	27.7%	26.8%	27.6%	30.7%	34.2%	37.8%	41.4%	47.0%

საბარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-12.5%	-10.4%	-4.1%	-5.9%	-6.2%	-5.7%	-5.4%	-4.9%
სავაჭრო ბალანსი	-19.2%	-16.5%	-10.0%	-10.8%	-11.5%	-11.4%	-11.3%	-11.0%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3911	4272	4885	6,297	6,794	7,283	7,718	7,840
იმპორტის ჭერადი	5.2	4.6	3.7	4.0	3.9	3.9	3.8	3.6
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	985.4	750.3	1,666.8	1,329	1,399	1,423	1,440	1,472

დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2023-2024 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2023 წელი				2024 წელი			
	ივნისი 2023		დეკემბერი 2022		ივნისი 2023		დეკემბერი 2022	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.4%	5.8%	5.0%	5.1%	5.0%	5.1%	5.2%	5.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	2.8%	2.3%	5.3%	5.5%	2.7%	2.8%	3.0%	3.0%
მშპ დეფლატორი	3.3%	3.8%	5.0%	5.8%	3.2%	3.2%	3.0%	4.2%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	78,125	78,577	79,685	79,691	84,656	85,241	86,343	87,247
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	19,100	19,365	18,890	19,137	20,700	20,893	20,216	20,728
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	8,722	8,871	8,425	8,266	9,482	9,527	9,061	9,071
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,378	10,494	10,465	10,871	11,218	11,366	11,155	11,657
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,288	-1,920	-2,381	-2,213	-2,025	-1,680	-1,898	-1,706
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.4%	-4.9%	-6.4%	-6.5%	-5.1%	-4.8%	-5.6%	-6.1%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-11.7%	-9.6%	-11.4%	-10.8%	-11.4%	-9.7%	-10.6%	-9.9%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	20.0%	21.8%	21.8%	25.0%	8.9%	10.4%	10.1%	12.5%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	23.7%	20.9%	20.9%	15.2%	8.4%	10.3%	8.3%	9.9%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,324	6,296	5,122	5,469	5,803	6,804	5,583	5,887
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	43,352	44,454	44,925	46,682	49,873	51,256	51,889	53,825
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	23,219	23,690	22,506	22,944	26,970	27,659	26,208	26,789

დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2025-2026 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2025 წელი				2026 წელი			
	ივნისი 2023		დეკემბერი 2022		ივნისი 2023		დეკემბერი 2022	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.0%	5.2%	5.2%	5.2%	5.0%	5.0%	5.0%	5.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	2.9%	3.0%	3.1%	3.0%	2.8%	3.0%	3.0%
მშპ დეფლატორი	3.0%	3.0%	3.0%	4.3%	3.0%	3.0%	3.0%	4.1%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	91,555	92,327	93,558	95,680	99,017	99,848	101,183	104,605
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	22,350	22,552	21,884	22,413	24,200	24,459	23,734	24,297
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,267	10,367	9,834	9,973	11,142	11,383	10,693	11,008
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	12,083	12,185	12,050	12,440	13,058	13,076	13,041	13,289
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-1,990	-1,665	-2,048	-1,907	-2,064.0	-1,668	-2,093	-1,992
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.8%	-4.6%	-4.9%	-5.3%	-4.4%	-4.4%	-4.1%	-4.5%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-11.2%	-9.7%	-10.0%	-8.9%	-11.1%	-9.5%	-9.5%	-8.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.4%	8.5%	9.8%	10.0%	8.4%	8.3%	9.5%	9.9%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.0%	8.1%	8.5%	8.1%	8.1%	8.2%	8.2%	8.5%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	6,268	7,352	6,030	6,365	6,769	7,824	6,512	6,789
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	57,255	59,000	59,933	61,957	65,731	67,573	68,886	70,959
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	31,267	31,950	30,519	30,944	36,247	36,771	35,379	35,614

დანართი 6: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2023–2027 წლებისთვის²⁵

	2023		2024		2025		2026		2027	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	6.8%	7.1%	6.4%	6.6%	6.4%	6.4%	6.4%	6.5%	6.4%	6.3%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.0%	3.8%	3.9%	3.4%	4.2%	3.2%	4.2%	3.4%	4.2%	3.4%
მშპ დეფლატორი	4.5%	4.0%	4.4%	3.7%	4.2%	3.6%	4.2%	4.0%	4.2%	3.6%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	80,082	79,874	88,956	88,113	98,625	97,012	109,344	107,417	121,229	118,303
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	19,476	19,665	21,586	21,697	23,856	24,152	26,429	27,087	29,283	30,673
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	8,874	8,971	9,875	9,931	10,946	11,067	12,164	12,233	13,518	14,247
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,602	10,694	11,711	11,766	12,910	13,085	14,265	14,854	15,765	16,425
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი საღდო (მლნ ლარი)	-2,122	-1,830	-1,748	-1,585	-1,852	-1,633	-2,067	-1,472	-2,183	-713
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.9%	-4.5%	-4.2%	-4.5%	-4.2%	-4.2%	-4.2%	-4.2%	-4.3%	-3.6%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-11.5%	-9.2%	-11.0%	-9.3%	-11.4%	-9.1%	-12.0%	-8.4%	-12.7%	-6.7%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	25.3%	23.5%	13.9%	13.0%	11.3%	10.4%	11.2%	10.0%	11.1%	10.9%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	28.4%	21.9%	12.5%	12.7%	12.0%	9.6%	12.1%	9.3%	12.1%	8.1%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,324	6,344	5,803	7,007	6,268	7,678	6,769	8,255	7,311	8,487
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	45,392	45,963	54,684	55,289	65,743	66,506	79,039	80,000	95,024	96,232
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	24,240	24,481	29,396	29,448	35,581	36,012	43,068	43,967	52,130	53,213

²⁵ ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2023 წლის ივნისში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული ოპტიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას

დანართი 7: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2023-2027 წლებისთვის²⁶

	2023		2024		2025		2026		2027	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	2.6%	3.3%	2.2%	3.0%	2.2%	2.9%	2.2%	3.1%	2.2%	2.8%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	1.6%	1.8%	1.5%	2.0%	1.8%	1.7%	1.8%	1.9%	1.8%	1.8%
მშპ დეფლატორი	2.1%	1.8%	2.0%	1.7%	1.8%	1.6%	1.8%	1.8%	1.8%	1.8%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	75,166	75,272	78,356	78,857	81,521	82,447	84,814	86,536	88,240	90,579
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	18,529	18,565	19,388	19,593	20,320	20,852	21,250	22,055	22,194	23,164
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	8,494	8,571	8,906	9,027	9,349	9,767	9,800	10,383	10,250	11,033
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,035	9,994	10,482	10,566	10,971	11,085	11,450	11,672	11,944	12,130
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,288	-2,149	-2,025	-2,068	-1,991	-2,036	-2,064	-1,922	-2,181	-2,031
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.3%	-5.9%	-5.1%	-6.2%	-4.3%	-5.7%	-3.5%	-5.4%	-2.6%	-4.9%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-10.8%	-10.8%	-9.7%	-11.5%	-8.6%	-11.4%	-7.6%	-11.3%	-6.7%	-11.0%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	14.8%	20.0%	4.3%	10.0%	3.8%	8.4%	3.8%	8.1%	3.7%	8.7%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	16.9%	20.9%	2.4%	10.1%	2.0%	7.2%	2.1%	7.8%	2.1%	8.0%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,324	6,297	5,803	6,794	6,268	7,283	6,769	7,718	7,311	7,840
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	39,974	43,700	42,393	50,387	44,863	57,999	47,477	66,426	50,244	76,078
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	21,523	23,096	23,168	26,966	24,889	31,149	26,739	35,849	28,726	42,599

²⁶ ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2023 წლის ივნისში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული პესიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას